

Ezilen Alman Devrimi'nin İki Önderi: Luxemburg ve Liebknecht

İşçi hareketinin güçlü olduğu ve en az Şubat Devrimi kadar şiddetli bir devrim yaşanan Almanya'da Ekim Devrimi gibi bir devrim neden gerçekleşmemiştir? Ekim Devrimi'nin dersleri proletaryanın devrimini partisi olmaksızın gerçekleştiremeyeceğini göstermiştir. Devrimci bir kopuş konusunda tereddüt eden ve partisini zamanında inşa edemeyen devrimciler bunun bedelini ağır ödemişlerdir.

s.6

BÜTÜN ÜLKELERİN KOMÜNİSTLERİ BİRLEŞİN!

KÖZ

Rulo halindeki gazetelerden yapılmış barikatın arkasındaki Spartakistler.

AYLIK KOMÜNİST GAZETE FİYATI: 2 TL (KDV DAHİL) OCAK 2021 SAYI:23 (120) www.kozgazetesi.org

Emekçilerin Önündeki En Büyük Engel 2023 Hayalleri

SEÇİMLERİ BEKLEMİYELİM!

Yönetemiyorlar. Yönetemedikleri için ne kararlı bir terör uygulamasıyla muhalefeti sindirebiliyorlar ne de kararlı bir yumuşama politikasını hayata geçirebiliyorlar. Kurumsallaşan tek adam rejimi safasatası inandırıcılığını yitirdikçe hükümetin aczi iyice açığa çıkıyor. Cumhuriyet İttifakı içindeki çatışmaların görünür hale gelmesi emekçilerin ve ezilenlerin sokağa çıkma eğilimini güçlendiriyor.

Bugün emekçilerin saraya karşı harekete geçmemesinin sebebi Cumhuriyet İttifakı'ndan hoşnut olmaları değildir. Tersine geniş kesimler açısından hükümetin başı tüm sorunların kaynağıdır. Ezilenler cephesindeki kıpırtıların geniş bir eylem dalgasına dönüşmemesinin sebebi burjuva muhalefetinin seçim hesaplarıdır. Hükümetten 2023 seçimleriyle kurtulabileceği hayalini yayanlar her türlü kitle hareketinin önünde set oluyor.

Seçimleri bekleyenler Baldur işçisinin mücadelesini büyütemez. Seçimleri bekleyenler ESP'ye yönelik baskılar karşısında eylemli bir biçimde duramaz. Seçimleri bekleyenler Boğaziçi'nde kayyım saldırısına başkaldıran öğrencilerle saf tutamaz. Onların eylemlerine bu eylemleri sönümlendirmek için katılırlar. Seçimleri beklemeyelim! Cumhuriyet İttifakı'na karşı emekçilerin kitlesel seferberliğini örelim.

Hizmet Sektöründe Grevler Nasıl Olmalı?

Hizmet sektörü grevi toplumsal iş bölümünü yok saymaya, baş aşağı etmeye çalışmalıdır. Şu an yaşanmakta olan Boğaziçi protestolarına hizmet sektörü grevi anlayışı ışık tutabilir.

s.4

Lenin'in Çarpıtılan Saptaması:

"Devrimci Teori Olmadan Devrimci Hareket Olmaz"

Bugün komünist bir parti kurmak isteyen güçleri birbirine bağlayacak temel ilkeler ve prensipler mevcuttur. Bu ilkeler ve prensipler Komünist Enternasyonal'in ilk dört kongresindeki tezlerle somutlanmıştır.

s.7

KÖZ'ün Sözü

Faşizm yükselmiyor koşullar devrimcilerden yana

6 Ocak 2020 tarihinde Amerikan Kongresi, Trump'ın başkanlığa vadedasından iki hafta önce burjuva demokrasisine iman etmişleri dehşete düşüren bir saldırıya uğradı. Trump taraftarları kongre binasını işgal ettiler.

Marks, 1848 Fransız Devrimi hakkında yazarken Fransa ve İngiltere'yi karşılaştırıp krizlerin kaynağı kapitalist sistemin merkezi olsa da, krizin siyasi sonuçları olan devrimler en son bu merkeze ulaşır diyordu.

s.11

Boğaziçi Üniversitesinde Kayyım Karşıtı Eylemler

Boğaziçi'ne Destek Büyüyor Politik Mücadele İhtiyacı Artıyor s.2

Boğaziçi'ne Siyaset, Siyaset İçinse Özne Gerekir s.3

Kayyım Karşı Mücadele Demokrasi Mücadelesinin Bir Parçası Olmalıdır s.4

Boğaziçi Üniversitesinde Emekçilerle Buluşma Arayışı Ete Kemiğe Bürünüyor s.5

Kayyım Saldırısına Karşı Mücadele Edenler Gururla Bayrağını Yükseltmeli s.5

Devrimci Durum Koşullarında Devrimci Mücadelenin Sorumlulukları Artıyor

Devrimci durum komünistlerin birliği sorununu çözmediği gibi gündelik mücadelenin önemini yitirdiği anlamına da gelmez. Aksine devrimci durum gündelik mücadelenin sorumluluklarını artırır.

s.9

Musa Piroğlu Yalnız Değildir!

Ezilenler ve onun temsilcisi olma iddiasını taşıyanlar Cumhuriyet İttifakı'nı ancak ezilenlerin ve emekçilerin kitlesel seferberliğini örecek yıkacaktır.

s.3

PTT İşçileri Direniyor

İzmir Bayraklı'daki posta dağıtım merkezi önündeki direniş noktasını KÖZ'ün arkasında duran komünistler olarak 14 Ocak 2021'de ziyaret ettik.

s.8

Okur/Yazar Mektupları

“Vergi ve kira borçları silinsin” eylemi

24 Aralık Perşembe günü Kadıköy’de Devrimci Parti, Partizan, Mücadele Birliği, ESP, SMF ve Alınteri “Vergi ve kira borçları silinsin! Krizin sorumlusu devlettir.” şiarlı bir basın açıklaması organize etti.

Eylemde, ESP, Partizan, SMF, Mücadele Birliği; imzalı dövizleriyle yer aldılar. SMF dövizinde “Krizin Faturasını Ödemeyeceğiz”; ESP dövizlerinde “Vergi ve Kira Borçları Silinsin”, “Patronlara Vergi Affı Esnafa Sadaka”, “Faşizm Bir Halk Sağlığı Sorunudur”, “Halk Sağlığı İçin Esnafın Vergisi Değil Patronların Serveti”; Mücadele Birliği dövizlerinde “Krizin Kaynağı Kapitalizmi Yıkalım”, “Sermayenin İktidarını Yıkalım, Emegün İktidarını Kuralım”, “Virüs Değil Düzen Öldürüyor”; Partizan dövizlerinde “Krizin Faturasını Ödemeyeceğiz” “Pandemi Fırsatçılığına Karşı Örgütlenmeye”, “Sermayeye Değil Emekçiye Bütçe” yazılan yer aldı.

Eylemde sık sık “Saray’dan sadaka istemiyoruz”, “Sermayeye değil emekçiye bütçe”, “Yaşasın birleşik mücadelemiz” sloganları atıldı.

Basın açıklamasında genel olarak salgının iktidarın yasakları ile açlık ve yoksulluk sorunu haline gelmiş olup işçi, emekçi, işsiz ve küçük esnafın zaten kötü olan koşullarının katmerlendiği ve AKP iktidarının krizin bedelini işçi ve emekçilere yüklediği vurgusuyla esnafın vergi, kira ve diğer borçlarının devlet tarafından ödenmesi gerektiği söylendi. “İşçilerin, emekçilerin, işsizlerin, küçük esnafın ve tüm yoksulların daha iyi koşullarda yaşayacağı bir düzen için tüm bu kesimlere hep birlikte mücadele etme” çağrısı yapıldı.

Eylemde devrimcilerin asıl ilgilenmesi gereken siyasi kriz yerine ekonomik krize yönelik tutum ve çağrılar dillendirildi. Patronlar-emekçiler şeklinde yapılan kategorizasyonun doğru olmakla birlikte yeterli olmadığı, sınıf mücadelesinin emekçilerin ekonomik değil siyasi mücadelesi olduğu düşünüldüğünde siyasi krizin

daha önemli olduğu görülecektir. Solda genel olarak burjuva partiler için, burjuvazinin itaatkâr temsilcisi niteliyesi yapıları ve genel olarak hükümet kimse onun geleneksel sermayenin partisi olduğu anlayışı hâkimdir. Oysa bugün 12 Eylül rejiminin içinde debelendiği kriz göstermektedir ki Erdoğan Türkiye’de sermayenin desteğini almaktan uzaktır, bugün sermaye partisi olarak CHP’yi adres göstermek gerekir. Gezi Ayaklanması’ndan itibaren her seçim, bunun nedeni değil sonucu olarak bu gerçeği çıplak biçimde göstermektedir. AKP, beceriksiz manevralarıyla efendilerinin güvenini kazanmamış, büyük sermaye ve onun uluslararası plandaki temsilcilerine çatma yolunu seçmiştir. Türkiye’de sermayenin Erdoğan’ın seçim yoluyla göndermemesi ise ABD’deki aksine Türkiye’de az çok da olsa bütünlüklü bir devlet aygıtının olmayışındandır.

Devrimciler bakımından önemli olan da Türkiye’deki bu örneğini gördüğümüz üzere yukarıdakilerin siyasi kavgasının, yönetenlerin eskisi gibi yönetemiyor oluşunun emekçi ve ezilenler nezdinde doğurduğu fırsat ve imkânlardır. Bunun bir rejim krizi olarak daha yoğun yaşandığı Türkiye’de bu fırsat ve imkânlar dünyanın geneline göre çok daha fazladır. Sınıf mücadelesi, emekçiler adına “patronlarla” girilen gündelik, salt ekonomik talepler etrafında yürütülen mücadele anlamına gelmemektedir. Emekçiler, türlü vesileler ve vasıtalarla bu mücadeleye zaten girerler. Devrimcilerin görevi emekçilere ve ezilenlere bu vesile ile siyasi gerçekleri açıklamak ve kendi dışındaki güçleri harekete geçirmektir. 12 Eylül Rejiminin son temsilcisini süpürmek ve sınıf mücadelesini yükseltmek için de bugün gereken ekonomik talepleri haykırarak değil, bu sınıfı siyasi talepler etrafında seferber edebilecek devrimci bir partinin yaratılmasıdır.

İstanbul’dan Bir KÖZ Okuru

“Devrimci gibi yaşamak istiyoruz”

Nazım Hikmet, Hasret şairinde diyor ki, “gemiler gider aydın ufuklara gemiler gider, gergin beyaz yelkenleri dolduramaz keder, elbet ömrüm gemilerde bir gün olsun nöbete yeter, ve madem ki bir gün ölüm mukadder, ben sularda batan bir ışık gibi sularda sönmek istiyorum, denize dönmek istiyorum...”

Boğaziçi Üniversitesine atanan kayyım ve devamında gelişen tepkiler sonrası Kadıköy Rıhtım’daki eyleme giderken aklımda acaba bu bir kıvılcım mıydı, “artık yeter” mi diyorduk soruları vardı. Şiirdeki denize dönmek özlemi bu ülkenin onlarca onurlu yurttaşının kavgayı yaşamak, kavgayı bilmek ve kavganın içinde öğrenmek özlemi idi aynı zamanda benim için. İçimizi kıpır kıpır eden, her fırsatta 2023 seçimlerini işaret edenlere inat, “hayır, bizim kavgamız sokakta direnerek büyüyecek, sizin kör bıçaklarınız hiçbir meyveyi dilimlemiyor biz çıplak ellerimizle gideceğiz arzu ettiğimize” demekti bizim için belki de bu eylem çağrısı.

Alana girince alışlagelmiş flamanları görmedim, bir adet flama vardı sadece. Flamanın

dışında daha çok öğrencilerin kendi kimliklerinin yansımaları bayraklar, renkler hâkimdi alana. Politik bir eyleme gitmiş gibi değil de bir azınlık grubun “biz de varız” açıklamasına desteğe gitmiş gibiydim. Oysa o gün o rıhtımdaki eyleme sebep tamamıyla politik bir rektör ataması idi. Onlarca insan bir kıvılcımın düşünü kurarken eylemin devrimci yoğunluğunun olmaması üzücüydü. Güzel günler göreceğine inanan devrimci yürekler bunun devrimci bir parti olmadan olmayacağını biliyor. Onlarca insan umudunu arıyor, alanda bunu hissettim. Söz söyleyen onca dirençli insanı “kendi kimliğimizle bu topraklarda size rağmen yaşayacağız” diyen onca insanı devrimci bilincimizle buluşturmamız gerektiğini hissettiğimiz bir eylem oldu. Elimizde kalan son onurumuz için savaştığımız yürekliliği herkese gösterebileceğimiz kavgaya dolu günlere özlem duyuyoruz. Biz denize dönmek istiyoruz, sularda batan bir ışık gibi sularda sönmek istiyoruz, devrimci gibi yaşamak istiyoruz. Ve sayılmayız parmak ile.

Kocaeli’nden Bir KÖZ Okuru

Boğaziçi’ne destek büyüyor Politik mücadele ihtiyacı artıyor

11 Ocak Pazartesi günü, Boğaziçi Üniversitesi öğrencileriyle dayanışma için bir gün önceden çağrısı yapılan basın açıklaması, İstanbul Üniversitesi Ana Kapı önünde gerçekleşti. “Kayyım değil seçim istiyoruz. İstanbul Üniversitesi Öğrencileri, #İÜBoğaziçininYanında” yazılı pankart açıldı.

Basın açıklamasına İstanbul Üniversitesi’nde yer alan hemen hemen tüm gençlik örgütleri katıldı. Birleşik Gençlik Meclisleri, Öğrenci Dayanışması gibi ortak kimlik altında açılan dövizler olduğu gibi, TKG, Anarşist Gençlik, MFT, DGD, Öğrenci Kolektifleri, YDG gibi gençlik örgütlerinin imzasını taşıyan dövizler de bulunuyordu. Gençlik dışında bir politik kimliğin yer aldığı bir döviz açılmadı.

“Kayyım Rektör İstemiyoruz”, “Üniversiteler Bizimidir, Bizimle Özgürleşecek”, “AKP elini üniversiteden çek”, “Yaşasın Öğrenci Dayanışması” sloganlarının sık sık atıldığı eylemde basın açıklaması okundu ve kimi öğrenciler söz aldı. Konuşmalarda genel olarak AKP’nin üniversiteye neoliberal politikalar doğrultusunda saldırılarını, Melih Bulu gibi Mahmut Ak’ın da kayyım rektör olduğu, üniversitede söz hakkının üniversitenin tüm bileşenlerinde olması gerektiği vurguları hâkimdi. Eşit, bilimsel, parasız eğitim için mücadele çağrılarının yanı sıra üniversiteye yönelik topyekûn saldırılara topyekûn yanıt verilmesi gerektiği dillendirildi. Konuşma yapan öğrencilerden birinin önerisi

öğrenci meclisleri şeklinde örgütlenmek ve bunun iller arası koordinasyonunun sağlanması idi.

Polisin sık sık basın açıklamasının kısa tutulması üzerine tacizde bulunmasına “Polis Defol Üniversiteler Bizimidir” sloganıyla karşılık verildi. Basın açıklaması polisin “basın açıklamanız bitmiştir, istediğiniz yöne dağılabilirsiniz” küstahlığına karşın planlanan programın neticelenmesi ile bitirildi.

Boğaziçi Üniversitesinde başlayan eylemler oldukça hızlı yayıldı ve Türkiye’nin birçok yerinde yankı buldu. Yeni bir eylem dalgasının başlamasına yol açtı. Direkt Erdoğan’ın bir faaliyetini hedef alan eylemler aslında Gezi ile aynı mantık ve süreklilikle devam ediyor. Gezi de açılan süreç anlaşılabilir o ki Erdoğan gitmeden bitmeyecek ve Erdoğan sorunu bir devrim sorunu olarak kendini dayatmaya devam edecek. Gerek Boğaziçi Üniversitesinde, gerek başka üniversitelerde süregelen eylemler, hatta kimi grevler, işçi direnişleri politik müdahaleye açıklığın dahası bu müdahalenin eksikliğinin göstergesi. Bu politik müdahaleyi yapmak, kendi dışındaki kesimleri harekete geçirmek isteyenlerin önündeki en acil sorun, devrimci bir parti sorunu tüm yakıcılığıyla kendini var etmeye devam ediyor.

Gözetimler, Tutuklamalar, Baskılar Bizi Yıldırılmaz!

İstanbul’dan Bir KÖZ Okuru

Siyasi portreler okuması: Rosa Luxemburg

İki haftalık periyotlarla düzenlediğimiz siyasi portreler okumasında “Sol Sosyal Demokrasinin En İleri Temsilcisi: Rosa Luxemburg”u gündem ettik. Sunumu yapan yoldaş şunlara değindi:

“Rosa’nın olumlu ve olumsuz birkaç yönünün olduğunu dile getirmeliyiz. Olumlu ve olumsuz yönleri derken neyi kast ediyoruz? Rosa’nın da içinde bulunduğu Spartakistler Birliği’nin Alman Komünist Partisi’ne dönüşmesi 3. Enternasyonal’in fiilen başladığını gösterir. Spartakistler Birliği’nin Enternasyonal’in çizgisinde hareket etmesi ömrünün son iki haftasında devrimcilik yapmış olan Rosa Luxemburg’un marifetidir. Bu komünist atımdan önce partisi içerisinde kendiliğindenciliğin temsilcisi olan Bernstein’in revizyonizmine karşı çıkan ve Kautsky’nin oportünistliğini de erken fark eden Rosa Luxemburg idi. “Burası çürümüş bir cesettir” dedi ancak “en kötü işçi partisi bile partizansızlıktan iyidir” diyerek partisinde kalmıştır. 10 yıl sonra RSDİP içerisindeki oportünistliği fark edecek olan Lenin gibi “buradan derhal ayrılmak gerekir oportünistlerle aynı çatı altında bulunamaz” dememiş, yeni bir örgüt kurmak yerine oportünist unsurlar ile aynı çatı altında kalarak merkeziliğini gereğini yerine getirmiştir.

Rosa Luxemburg-Lenin arasındaki başka fikir ayrılıklarından da bahsedilebilir. Rosa Luxemburg

orak çekiçteki orağı reddetmiştir. Emperyalizm çağında ulusal mücadele mümkün değildir, ulusal mücadeleye destek emperyalizme destek anlamına gelir düşüncesiyle ulusların kendi kaderini tayin hakkı konusunda da Lenin’den ayrılmıştır.

Rosa Luxemburg burjuvaziyi yıkmak için diktatörlük kurma hamlesini doğru bulsa da kurucu meclisi ve genel oy kullanma hakkını kaldırmanın ve diğer siyasi akımları karşı devrime hizmetle suçlamanın canlı bir siyasi atmosferi boğduğunu düşünmüştür.

Tüm bu eleştirilere rağmen Rusya’daki sorunların ancak Bolşeviklerin yaptığı gibi çözülebileceğini söyleyen Rosa aynı sorunların dünya çapında çözümü için ‘Bolşevizm her yerde’ demiştir. Her ne kadar diğer oportünist unsurlarla zamanında çürümüş bir ceset olarak adlandırıldığı yerden ayrılmamanın bedelini hayatlarıyla ödese de Rosa ömrünün son iki haftasında verdiği devrim mücadelesi için Lenin “devrimin kartalı” sıfatını ona atfetmiştir. Bugünkü Sol akımlar ise Rosa’nın enternasyonalist tarafını değil dönmeğe geciktirici merkezci tutumunu örnek almaktadır.”

Soruların yanıtlanmasının ardından oturumumuz sonlandırdık.

1 Mayıs Mahallesi’nden Komünistler

KOMÜNİST KÖZ YEREL SÜRELİ AYLIK SİYASİ GAZETE

SAHİBİ ve SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ: ŞÜKRÜ DEMİR

YÖNETİM YERİ: OSMANAĞA MAHALLESİ LEYLAK SOKAK ELİF

İŞHANI KAT 2 DAİRE: 5 KADIKÖY -İSTANBUL

E-POSTA: kozonline@gmail.com

WEB ADRESİ: www.kozgazetesi.org

BASILDĞI YER: ÖZDEMİR MATBAASI MALTEPE MAHALLESİ

GÜMÜŞSUYU CADDESİ ODIN SANAYİ SİTESİ NO: 28/245 ZEYTİNBURNU-İSTANBUL

TEL: 0212 577 54 92

Boğaziçi'ne siyaset, siyaset içinse özne gerekir

Boğaziçi'nden öğrenciler ve Köz forumunda buluştu.

13 Aralık Çarşamba günü "Boğaziçi'nde Kayyım Eylemleri" başlıklı bir forum-söyleşi gerçekleştirdik. Oturum konuşmacıların anlatımı ile başlayıp soru ve görüşlerle devam etti. Söyleşiye Boğaziçi öğrencilerinden 10 kişi katıldı.

Konuşmacılardan Boğaziçi Dayanışması'nda yer alan öğrenci sürece dair genel bir anlatım yaptı. Konuşmasında 2016'daki kayyım karşıtı eylemlerden sonra ilk defa bu kadar kitlesel eylemlere ulaşıldığından bahsetti. O dönem kurulan dayanışmanın temel düsturunun öğrenci siyaseti yapmak, o sınırların dışına fazla çıkmamak olduğunu belirtti. Bunun da belli bir kesim için çok iç açıcı olmadığını, doğrudan politik eylemlerle olmayan dayanışmanın çok bir kitleselliği olmadığını söyledi. Şu andaki koşullara gelindiğinde ise salgın koşullarında forum örgütlenemediğini, Zoom toplantıları yapıldığını ve telegram grupları vesaire üzerinden tartışmaların döndüğünü belirtti. Boğaziçi Dayanışma grubunun merkezileştirilmek yerine herkese açıldığını ve ortalama Boğaziçi öğrencisi ile Dayanışma'daki insanların eş haline geldiğini ekledi.

İkinci konuşmacı olarak, yine Boğaziçi Üniversitesi'ndeki eylemlerde inisiyatif alan bir öğrenci

konuştu. Şunları ifade etti: "Bu atama gerçekleştirdiğinden beri tüm okul rektörün karşısında. Ama bir karar merciiyiz yok. Bu yüzden çok fazla ses var. İnsanlar görüşlerini belirtmek istiyorlar, demokratik bir talep ama herkesin kendi görüşlerini söylemek istediği ama bütün bir aksiyon alınamayan bir sonucu var. Dayanışma 1 senedir faal, Bimeks işçileri de dâhil okulun sorunları ile ilgileniyor, birtakım politik kaygılar güdüyor hatta öğrencilerden bu yönde tepki alıyor o yüzden çok apolitik olduğunu düşünmüyorum. Boğaziçi öğrencileri provokatör ayrımı dayanışmanın meşruiyet sorununu gündeme getiriyordu. İlk konuşmacının o açıdan çözüldü dediği kısım pek de doğru değil. Türkiye'de mevcut olan bir sorun bu, Boğaziçi'nden bunu çözmek pek de mümkün değil."

Üçüncü konuşmacı SGDF üyesi üçüncü konuşmacı SGDF adına konuşmadığını belirtti, Boğaziçi'li bir öğrenci olarak konuşma yaptı. Sürece dair bir anlatım yaptı. Şunları ifade etti: "Dayanışmanın düşüncesi eylemleri sürdürmek ve tüm kayımlara karşı çıkmak. Pekî, bu nasıl olacak? Pandemi koşulları da hesaba katılırsa. Boğaziçi'nde anket demokrasisi var, başka bir demokrasi anlayışı yok. Siyaset tartışmaları yapmaktan bir çekince var. Meclis, içerde gereken örgütlülüğü sağlayabilir. Suruç'un beşinci yılından bu yana üniversitelerde yaprak kımıldamadığı günlerde büyük bir ses getirdi pazartesi günkü eylem. Meclisleşme fikri tamam ama başka neler yapılabileceğinin konuşulması gerekiyor. Dışarı ile bağlantı ve içerde konsolidasyon gerekiyor."

Son konuşmacı olarak Köz adına bir yoldaş konuştu: "Bizim Boğaziçi'nde bir çalışmamız yok. Boğaziçi'nde yolu kesişen komünistler olarak bunun parçasıyız. Sizi çok övüyorlarsa orda bir yanlışlık var demektir. Ben övgüde bulunmayacağım. Eksiklikler üzerine konuşacağım. Türkiye ile ilgili 3 tespit yapmak istiyorum. Birincisi Boğaziçi'nde ki bu eylemler birlikte "konsolide olan tek adam rejimi, sivil faşizm" tespitlerinin hepsi çöp olmuş durumda. Ortada hiçbir eylem deneyimi olmayan bir kitle var ve bu kitleyi her türlü önlemlerle gelen bir polis kuvveti dağıtamıyor. Orda karşısında çok militan ve yetkin bir kitle olduğu için değil nasıl müdahale edeceğine karar veremediği için bunu yapamıyor. İkincisi, Gezi'den sonra sol çok zayıfladı diyenlerin aksine solun güçlü olduğunu gösterdi. Boğaziçi'nde ise bu eylem müdahale edecek bir sol yoktu. Güçlü olan sol Boğaziçi eylemlerine müdahale edecek güce sahip olmadığı için eylemler bu kadar geniş ve sönümlenmeyen eylemler oldu. Eylemi başlatanlar eylemi bitirelim dediği halde eylem bitmedi.

Türkiye'deki sol bir stratejiye angaje olmuş durumda. Tayyip Erdoğan'dan sandıkta hesap sormak istiyor. O yüzden size asıl biz önderlik edeceğiz denmedi. Çünkü böyle bir mücadele ile Erdoğan'dan kurtulmak eğilimi hâkim değil. Üçüncüsü, siz farklı bir şey yaptınız ama azınlıktasınız. Hep azınlıkta kalacaksınız ve bu çok normal. Oradaki öğrencilere "aklınız başınıza yeni mi geldi, öğrenci zihniyetinden çıkınız sonunda" gibi eleştiriler geliyor. Açıkçası kitle kitle gibi davranır. Asıl mesele bu kesimlere siyaset taşımaktır. Sorun öğrenci liderlerinin olmaması değil bu tak-

tık esnekliği koruyacak bir siyasi merkezin olmaması.

HDP meselesine dair, şunu tespit etmek lazım. Türkiye'de demokrasi ve devrim mücadelesinde HDP'nin tabanı en militan ve en kararlı kesimleri temsil ediyor. Başka bir kitleyle devrim yapmayı düşünenler hayal kuruyorlar. Böyle bir örgüt formu, siyasi program ve eylem tarzıyla olmayacağına söylemek gerekiyor. İkincisi faşizm meselesi. Faşizm olsaydı geri çekilirdik anlamı çıkmıyor benim konuşmamdan. 70'lerdeki faşizm tespitinin bir anlamı vardı. Faşizm geliyor aman ülkümeylem diyenlerden ayrı bir de yıkılım diyenler vardı. Bugün faşizm var diyenler ise en geniş cepheyi kuralım diyor. En geniş cepheyi kuralım demeyenler de bunu diyenlerle aynı partide durmaktan çekinmiyor ısrarla o partide kalıyor. Biz özerk bir üniversite istemiyoruz. Özerklik gerici, otonom bir anlayış. Önemli olan merkezi olan devlet yapısının ne olduğu.

Geri kitle ile aranızdaki fark, onlar "şu rektörden kurtulalım, işimize bakalım" diyorlar. Ben tersi bir durumun ben ve siz arasında olduğunu düşünüyorum. Siz nasıl onlara siyasi gerçekleri söylemeye çalışıyorsanız ben de size şunu söylemeliyim. Parti olmadan bu mücadele başarısız olacaktır. Şu acı gerçeğin üstünden atlayıp, siz siyaset yapan bir özneymiş gibi şu taktiği alın vesaire dediğimiz zaman parti olmadan da siyaset yapılır anlayışını kabul etmiş olurum."

Konuşmaların ardından forum-söyleşi tamamlandı.

İstanbul'dan Komünistler

Musa Piroğlu yalnız değildir!

Leyla Güven'e 22 yıl 3 ay hapis cezası verilmesinin ardından Demokratik Bölgeler Partisi bir eylem planı koydu. O eylem polis saldırı ve HDP vekili Musa Piroğlu bilinçli olarak yere düşürüldü. Bahsi geçen eylemden öncesinde haberdar olmaya çalışsak da sorduğumuz HDP'li ilişkilerden bilgi alamadık.

Kadıköy Dayanışma Ağrı'nın içindeki siyasetler Musa Piroğlu'nun düşürülmesini ve Leyla Güven'i gündeme alan bir eylem organize ettiler.

Köz'ün arkasında duran komünistler olarak eylem "Leyla Güven'e Özgürlük", "Tutuklamalara, Gözaltılara Karşı Kitlesel Mücadeleye", "Tutuklu HDP'lilere Özgürlük", "HDP'li Vekillere Özgürlük", "Sandıkta Değil Sokakta Hesap Soracağız" dövizleri ile katıldık. "Zindanlar Yıkılsın Tutsaklara Özgürlük" sloganını attık.

"Sizi teslim olmayan halkın iradesi dimdik karşınızda", "Biz düşersek kalkar yine yürürüz, diktatörler yenilirse sonları olur" ve "Yere düşürdüğünüz vekil değil halkın iradesidir" yazılı pankartlar ortak örgütleyici siyasetlerin imzası ile hazırlanmıştı. "Yaşasın devrimci dayanışma", "Leyla Güven onurumuzdur", "Tutuklu HDP'lilere özgürlük" dövizleri ise imzasız hazırlanmıştı.

"Yaşasın Devrimci Dayanışma", "Kurtuluş Yok Tek Başına, Ya Hep Beraber Ya Hiç Birimiz", "Leyla Güven onurumuzdur", "Jin, Jiyan, Azadi", "Faşizme karşı omuz omuza", "Halkın İradesi Teslim

Alınamaz", "Bijî Berxwedan Zindane", "Leyla Güven Onurumuzdur" sloganları atıldı. Polis sık sık yasa dışı slogan atıldığı gerekçesiyle sloganların atılmasını engellemeye çalıştı.

Eylemde bir açılış konuşması yapıldı. Ardından Musa Piroğlu ve Hüda Kaya konuşma yaptı. Anarşist Faaliyet bir konuşma yaptı. Sonrasında basın açıklaması metni okunarak eylem bitirildi.

Musa Piroğlu "Dün iktidar şiddetinin dozunu nereye kadar urmandıracağını gösterdi. Bugün biz iktidarın karşısında nasıl direneceğimizi gösteriyoruz. Dün onlar halkın iradesini tanımadıklarını ve hiçe saydıklarını gösterdiler. Biz onlara bugün bu ülkenin ezilenlerinin ve devrimcilerinin yan yana omuz omuza bu iradeyi nasıl ortaya koyduğumuzu gösteriyoruz. Onlar bizi düşürebilir, onlar bizi kavgadan alıkoyabilir ama biz düştüğümüz yerden kalkmasını biliriz. Kalktığımız yerden yürümesini de biliriz. Yürürken onları ayaklarını bastığı o zemini kaydırmasını, sarayını saltanatını yıkmasını da biliriz. Şimdiye kadar bütün güçlerini bizim dağınıklığımızdan bizim parçalı oluşumuzdan aldılar. Bu kadar kurum diyor ki; yalnız değil, dağınık değiliz. Birlikteyiz omuz omuzayız. Kazanacaksak, birleşeceksek ve bu iktidarı yıkacaksak, omuz omuza yan yana gelerek, birleşerek yıkacağız. Yılmayacağız ve mücadeleyi büyüteceğiz. Biz kazanacağız" diye konuşma yaptı.

Basın metninin okunmasının ardından eylem sonlandırıldı.

Leyla Güven'e ve arkasından onu savunmak için basın açıklaması yapanlara saldırılar gösteriyor ki ezilenlere ve ezilenlerin temsilcilerine saldırılar artmaya devam edecek. Elbette bu saldırıyı yapanlar bizlerden daha güçlü olduğu için bu saldırıları yapmıyor. Ezilenler ve onun temsilcisi olma iddiasını taşıyanlar bu iddianın gereğini yapmadığı sürece gücü karşındakinin zayıflığından gelen yıkımdıkça yıkılmayacak olan Cumhuriyet'ten kurtulamayacağız. Cumhuriyet'i ancak ezilenlerin ve emekçilerin kitlesel başkaldırısı yıkacaktır.

Yaşasın Komünistlerin Birliği!

Kadıköy'den Komünistler

19 Aralık, Maraş ve Roboski eylemle anıldı

Siyasi örgütler 25 Aralık günü saat 15.00'de Kartal'da basın açıklaması gerçekleştirdi. SMF, Partizan (Özgür Gelecek), ESP, Devrimci Parti, Alınteri ve Mücadele Birliği'nin ortak düzenlediği eylem 30 kişi katıldı.

Eylem bizim dışımızda Halkevleri ve

HDP temsili olarak katıldı. "Faşizme karşı omuz omuza", "Yaşasın devrimci dayanışma" gibi sloganlar atıldı. Basın açıklamasında 19 Aralık, Maraş ve Roboski "Katliamların Hesabını Soracağız!" vurgusuyla kınandı. CHP'nin Alparslan Türkeş'in eşiyle Maraş katliamının yıl dönümünde görüşmesine değiniler Aleviler tarafından sahiplenilen CHP'nin sınıf karakterini ne olduğu bir kez daha ortaya çıkmıştır dendi.

Bu eylem döviz ve bayrağımızla katılmamış olsak da eylem birlikliklerini önemseyeceğimizi göstermiş olduk. Eylem sonrası eylem katılan devrimcilere gazetemizi ulaştırdık. Aynı zamanda siyasetlerle

sohbet etme imkânı bulup gündemlerini öğrenebilmiş olduk.

Önümüzdeki süreçte bu eylemi örgütleyen siyasetlerin yine bu tip eylemler örgütlemesi olası gözükmemekte. Birleşik eylemli mücadeleyi her fırsatta dillendiren ve bunun için somut adım atan bir platform olarak bu eylemleri takip etmeli ve siyasetimizi buralara taşımaya özen göstermeliyiz. Kendi adımıza daha örgütlü bir katılım gösterme çabasını göstereceğiz.

Yaşasın Devrimci Dayanışma!

Kadıköy'den Komünistler

"19 Aralık'ın hesabını soracağız!"

1 Mayıs Mahallesi'nde 19 Aralık 2000'de cezaevlerindeki devrimcilere yönelik devletin saldırıları karşısında devrimcilerin can bedeli karşılığında sergilemiş oldukları cezaevi direnişleriyle ilgili yazılama çalışması yaptık. Duvarlara "Örgütlü devrimcilerdi devrim için öldüler! Devrim için düşenler kavgamızda yaşıyor! 19 Aralık'ın hesabını soracağız! Yaşasın Komünistlerin Birliği!" sloganlarımızı yazdık.

19 Aralık'taki mücadele ve devrimci irade, yanlış bir stratejiden kaynaklanan yanlış taktiklerle de olsa, tasfiyeciliğe karşı bir mücadeleydi. Köz'ün arkasında duranlar öncesinde ve sonrasında bireyciliğin ve insan hayatı vurgusunun yapıldığı bir dalganın ortasında örgüt ve devrim vurgusu yaptı.

Bugün de böyle yapmaya devam ederek onları temel insan hakları için mücadele eden bireyler olarak görmek ve göstermek isteyenlere inat, insan hayatını hiçe sayan bir katliam vurgusu yapanlara inat, 19 Aralık'ı devrimcilerin barikatlarda çarpıştıkları bir direniş olarak görmeye ve göstermeye devam edeceğiz.

1 Mayıs Mahallesi'nden Komünistler

Yıkımdıkça yıkılmaz!

Köz'ün arkasında duran komünistler olarak hafta içerisinde Tuzla Aydınli Mahallesi'nde çalışmalarımızı sürdürdük. Gazetemizin Kasım sayısının da başlığını oluşturan vurguyu öne çıkararak siyasi iddiamızı içeren şiarlarla birlikte ozalit şeklinde oluşturduğumuz materyali Aydınli Mahallesi'nin duvarlarına öncesinden planladığımız güzergah üzerinden planlı bir şekilde astık.

Duvarlara astığımız ozalitle öne çıkardığımız vurgular şunlardı: "Temeli Çürük Cumhuriyet Gerileyen Hükümet Yıkımdıkça Yıkılmayacak!", "Komünist Partiyi Kuracağız Burjuva Düzeni Yıkacağız", "Ekim Devrimi'nin Yolunda Devrim Bayrağını Yükselteceğiz".

İstanbul'dan Komünistler

Kasım sayımızın "Temeli çürük cumhuriyet, gerileyen hükümet, yıkımdıkça yıkılmaz!" manşetini içeren ozalitemizle 1 Mayıs Mahallesi'nde çalışma yaptık. Yaklaşık 20 tane ozaliti mahallenin belirli noktalarına astık.

Bu tespitite Ekim Devrimi'nin iki önemli dersi hatırlanmalı: Birincisi burjuva düzeninin bekçisi olan devlet yıkımdıkça yıkılmaz. Şu ya da bu rejimin içindeki çatlakların derinleşmesine bel bağlayanlar kendilerini siva rolünde bulacaktır. İkincisi burjuva diktatörlüklerinin proletaryanın önünü açacak şekilde yıkılması için devrimci bir parti gereklidir.

Yaşasın Komünistlerin Birliği!

1 Mayıs Mahallesi'nden Komünistler

Kayıma karşı mücadele demokrasi mücadelesinin bir parçası olmalıdır

Faşizm tespitlerinin ortasında Boğaziçi'nden öğrenciler kayıym karşıtı protestoda buluştu.

1 Ocak günü Erdoğan bir kararnameyle Boğaziçi Üniversitesinin de dahil olduğu beş üniversiteye kayıym rektör atadı. Bu atamanın ardından bir araya gelen öğrenciler kayıym atamasına karşı bir eylem çağrısı yaptılar ve dersleri boykot etme kararı aldılar. 4 Ocak Pazartesi günü Boğaziçi Üniversitesinde "Kabul Etmeyoruz Vazgeçmiyoruz" ve "Kayıym Rektör İstemiyoruz" şiarlarıyla kayıym ataması karşıtı bir eylem düzenlendi. Arkadaşlarımızla önce çağrı da söylendiği gibi Güney Kampüs girişinde toplandık. İçeride buluşan öğrencilerin de dışarı çıkmasının ardından toplu olarak bir basın açıklaması gerçekleştirildi. Basın açıklamasının ardından Kuzey Kampüs'e yürüyüş yapıldıktan sonra tüm arkadaşlarımızın katılımıyla bir forum yapıldı. Forumda kayıym Melih Bulu'nun Güney Kampüs'e geldiğine dair bir bilginin ulaşmasının ardından öğrenciler forumu bitirip Güney Kampüs'e girmek için yürüyüş gerçekleştirdi. Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin yanı sıra başka üniversitelerden öğrencilerin ve birçok siyasetin katılımının olduğu eylemde öğrenciler kampüs girişinde polis barikatlarını aşarak kampüse girmek istedi. Boğaziçi Üniversitesinden KÖZ okurları olarak biz de bu protestoya katıldık.

Arkadaşlarımız polis müdahalesi sebebiyle eylemin bitirilmesi-ne karşı çıkıp eylemi sürdürmeye ve üniversite içerisinde bir alanın işgal edilip derslerin boykot edilmesine devam etmeyi öne çıkardı. Üniversite idaresinin "sadece öğrenci kimliği olanlar girebilir" kararını dayatması nedeniyle polis dışarıdan desteğe gelen öğrencilerin kampüse girişini engelledi. Bunun ardından hep birlikte "kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz" sloganıyla eylemi

dışarıdan katılanlarla birlikte sürdürmeye devam ettik. Dışarıdaki birikenler hep birlikte içeri alınmazken kampüs içerisinde bulunan öğrenciler ise dışarıya çıkarılmadı. Kampüs içerisinde buluşmak için polis barikatına doğru yürüyüşe geçince polis saldırısına uğradık. Saldırıların ardından toplanarak kapıların açılmamasının sorumlusunun üniversite idaresi olduğunu belirtip üniversite yönetiminin öğrencilerle görüşmek için bir muhatap göndermesini talep ettik ve muhatap gelene kadar eylemi sürdürdüğümüzü söyledik. Polis saldırısının sorumluluğunu almaktan kaçan üniversite yönetimi öğrenciler ile görüşmeye bir yetkili göndermedi. Hep birlikte polis barikatı önünde kalmaya devam ettik ve kampüse girmeye çalışırken plastik mermi, gaz ve tazyikli suyla polis saldırısına uğradık. Saldırı sonrasında eylemin Kuzey Kampüs'e tekrar toplu giriş yapılarak sürdürülmesi önerisi tartışıldı ve kabul görmedi. Kampüs içerisinde toplanan ve dışarıya çıkarılmayan öğrencilerle buluşup ortak bir basın açıklaması yapılarak eylem Çarşamba günü devam edilmesi ve bu süre zarfında da derslerin boykot edilmesi kararı kabul edildi. Kampüs içerisinde bulunan öğrencilerin dışarı çıkmasıyla birlikte yapılan basın açıklamasında Çarşamba gününe yeni bir eylem çağrısı yapılarak eylem sonlandırıldı. 5 Ocak günü ise sabah operasyonlarıyla eylem katılan birçok kişi gözaltına alındı.

Boğaziçi Üniversitesinde aktif bir çalışmamız olmasa da Boğaziçi Üniversitesinden KÖZ okurları olarak eylem günü protestonun bir parçası olduk. Önceden planlanmış bir çalışmamız olmadığından eylem sürecinde müdahalelerimiz de sınırlı oldu. Eylem sırasında protesto için bir araya gelmiş bu topluluğun somut bir hedef çerçevesinde kampüsleri boş bırakmaması ve daha etkin bir eylem gerçekleştirilmesi gerektiğini söyledik. Ayrıca demokrasi mücadelesi veren diğer kesimlerle önümüzdeki süreçte mücadele bağının kurulması ve hedef tahtasına da hükümetin konulmasını öne çıkardık. Kampüsleri boş bırakmadan üniversite dışındaki güçlerle birlikte mücadele etmek için onlara gitmeyi ve onlarla kampüslerde buluşmayı savunduk. Bundan sonraki süreçte de savunduğumuz bu talepler çerçevesinde eylemlere katılmaya devam edeceğiz.

Boğaziçi Üniversite'ne kayıym rektör atanması hükümetin her alana yayılmış saldırılarından bağımsız değildir. Kürdistan'da HDP belediyelerine atanan kayıym da, demokrasi mücadelesi veren emekçilerin ve ezilenlerin tutuklanmaları; her eylemde karşılarında hükümetin ordusunu, polisini ve mahkemelerini bulmaları da içinden geçtiğimiz siyasi sürecin yansımasıdır. Erdoğan'ın karşısına aldığı emekçilerin ve ezilenlerin, ortak kitlesel seferberlikle saldırı-

ları püskürtmek için bir araya gelmesi ve mücadeleyi yükseltmesi gereklidir.

Eylemde gösterilen militan ve dirayetli tutum ancak hükümete karşı birleşik mücadeleye dahil olduğu ölçüde sonuç alabilir. Böyle bir eylemliliğin sürdürülmesi Boğaziçi Üniversitesi özelinde de bundan sonrasında yapılabilecek kayıym atamaları, Vedat Akgiray gibi asalakların gelip üniversite kürsüsünde ders vermesi ve çeşitli öğrenci faaliyetlerinin yasaklanmasının önüne geçilmesi doğrultusunda bir direnişin olacağını göstermektedir.

Bu direnişin sürdürülmesi için demokrasi mücadelesi veren bütün kesimlerle buluşup eylemlerin emekçilerin ve ezilenlerin direniş kürsüsüne dönüştürülmesi gerekir. Üniversite kürsüsünün KHK'lı emekçilere, kayıym saldırılarına uğrayanlara açılması, üniversite bileşenlerinin hepsinin direnişin sürdürülmesi için birlikte hareket etmesi ve somut taleplerle kayıym karşıtı bir mücadele sürdürmesi mühimdir.

Üniversiteler ideolojiler ve siyaset üstü kurumlar olmadığı gibi aksine hiçbir zaman bizlerin de olmamıştır. Aksi bir anlayış üniversitenin burjuva kurumları olmasına rağmen kendinden menkul bir kıymeti olduğunu varsayar. Oysa burjuvazinin egemenliği altında üniversiteler hiçbir zaman bizim olmadı. Öğrencilerin dar ve gündelik taleplerinin ötesine geçemeyen bir mücadelenin yerine tüm demokrasi güçlerine seslenen ve hükümete karşı mücadeleyi sürdüren bütün kesimlerin; emekçilerin ve ezilenlerin kitlesel seferberliğini örmenin ehemmiyeti yakıcılığıyla karşımızda durmaktadır.

Gözaltılar, Tutuklamalar, Baskılar Bizi Yıldırılmaz!

Boğaziçi Üniversitesinden KÖZ Okurları

Boğaziçi Üniversitesinden öğrenciler, sadece Boğaziçi kimliği olan öğrencilerin üniversiteye alınması dayatmasını reddetti.

Hizmet sektöründe grevler nasıl olmalı?

Lenin 1924'te "Proleter Devrimi" dergisinde yayımlanan yazısında "Grevler savaşın kendisi değil, bir savaş okuldur; grevler mücadelenin sadece bir yönü ve aracıdır" hatırlattı. Bu, kağıt üzerinde fikir birliğine varılan bir görüş olsa da, hatta herkes devamlı grevlerin politik anlamının unutulmaması gerektiğinin altını çizse de gerçekte bir grev sözkonusu olduğunda pusulanın kolayca şaşığına şahit oluyoruz.

Bu kargaşa hizmet sektörü söz konusu olduğunda daha da büyüyor. Günümüzde hizmet sektörü hem büyüklüğüyle, hem ürettiği hizmetin kimi zaman hayati önem taşımasıyla hem de kimi coğrafyalarda en proleterleşmiş kesimlerin, göçmenlerin, kayıt dışı çalışan işçilerin kendilerine yer bulabildiği tek sektör olmasıyla öne çıkıyor. Bunun doğal bir sonucu olarak da hizmet sektöründe grevlerin nasıl olması gerektiği üzerine düşünülen bir konu haline geliyor.

Bu soruyu yanıtlamak için önce hizmet sektörünün kapsamını belirleyerek başlamalıyız. Hizmet dendiğinde akla ilk olarak temizlik, gıda sektörü çalışanları, servis ve teslimat elemanları gelir. Onların yanı sıra kamu kurumlarında hizmet veren sağlık çalışanları, belediye işçileri de bu kapsamda değerlendirilebilir. Benzer şekilde eğitim kurumlarında öğretmen veya personel olarak çalışanlar da buna dahil edilebilir. Yani aslında gündelik hayatın düzenlenmesini, sürmesini sağlayan işlerin çoğu hizmet sektöründe çalışanlar tarafından karşılanmaktadır.

Hizmet sektörü çalışanları grev, direniş veya başka bir eylemli hareket başlattıklarında hem grev yapanların hem de genelinde gelen ilk yöntem iş bırakmak, iş yavaşlatmak veya çeşitli yöntemlerle yapılan işi veya verilen hizmeti sabote etmektir. Bu yöntemin etkili olduğu düşünülür çünkü marketlerde, bakkallarda, lokantalarda çalışanlar iş bırakınca insanlar yiyecek yemek bulamayacak, temizlik işçileri çöpleri toplamayı bıraktığında evlerde, mahallelerde çöplerle beraber hastalıklar da birikmeye başlayacak, fabrikalarda temel ihtiyaçların üretimi duracak, hastalar ve yaşlılar sağlık hizmetlerini alamayacak ve orta-

da kalacak, evde bakıma muhtaç olanlar bakıcısız kalacak ve bu sayede bahsi geçen hizmet sektörü çalışanlarının ne denli hayati bir rolü olduğunu herkes açık seçik görmüş olacaktır.

Oysa bu anlayış "hizmet verme", "hizmet sektörü" gibi kavramların sınıflı toplumda ortaya çıkmış kavramlar değilmiş gibi anlaşılmasının bir sonucudur. Gündelik hayatın organize edilmesinin en önemli araçlarından biri olan hizmet sektörü tamamıyla sınıflı toplumun ihtiyaçlarını karşılamaya yarayan, sermayenin çıkarlarını koruma kaygısıyla dizayn edilmiştir. Gerek hizmetin verilmiş şekli ve kuralları gerekse hizmet alanları verenler arasındaki ayrım bunun en iyi göstergesidir.

Yani biz bugün "halk için" veya "kamu yararına" hizmet üreten bir hizmet sektöründen değil "sınıflı toplumda sermaye çıkarlarına göre hareket eden hizmet sektörü"nden bahsedebiliriz. Bu şekilde bir tanımlama yapıldığında da akla her zaman zengin evlerin temizliği, yemeğini yapmaları gelmemelidir. Aksine halkın en geniş ve yoksul kesimlerine hizmet vermeye amaçlayan kurumlar bu düzenin asıl kurumsal temsilcileridir. SSK, devlet hastaneleri, devlet okulları vb. kurumlar ücretli emeğin devlet tarafından gasp edilmesi yöntemi olan vergiler veya primlerle çalışmaktadır. Sosyal devlet veya kamu yararı diye sunulan şey emekçilerden alınan haracın karşılığının -üstelik sermayenin kanunlarına göre- geri verilir gibi yapılmasından başka bir şey değildir.

Dolayısıyla bu sektörlerde çalışanların iş bırakması sistemin kendisini değil hizmet alan kesimi zora sokacak, grev yapan emekçilere de hiçbir siyasi güç sağlamayacaktır. Komünist bir bakış açısıyla grev ancak bu düzenin kurguladığı hizmet kurallarının ters yüz edilmesiyle mümkün olur. Başka bir deyişle hizmet sektöründeki grev hizmet alanlara değil hizmeti organize eden kuruma zarar vermeye hedeflemelidir. İş bırakmayı değil sistemin kabul etmediği şekilde, kapasitesinin üstünde, para almadan, sigortaya bakmadan, gerçek bir "kamu hizmeti" gibi hareket etmektir. Sistem felç edecek ve grevin asıl gücünü gösterecek olan yöntem budur.

Komünistlerin bakış açısına göre hizmet sek-

törü grevlerinin nasıl işleyeceği birkaç örnekle somutlanabilir. Öğretmenler iş bırakmak yerine okul ücretlerini ödemeyen öğrencileri sınıflarına almaları, müfredatın dışına çıkılmaları. Kürdistan'daki bir öğretmen öğrencileriyle Kürte konuşmalıdır. Sağlık çalışanlarının hasta bakmayı bırakarak değil ücretsiz ve kapasite üzerinde hasta bakarak, ilaçları hastalara ücretsiz dağıtarak, kaliteli malzeme ve araçları yoksul hastalar üzerinde kullanarak greve gitmeleri gerekir. Temizlik işçilerinin çöpleri toplamaması değil, toplayıp o çöplerden uzak yaşamak isteyen zengin mahallelere atması, yoksul mahallelere ise normalden de daha temiz tutmaya çalışması bir yöntem olabilir.

TOPLUMSAL İŞ BÖLÜMÜ VE HİZMET SEKTÖRÜ GREVİ

Hizmet sektöründe bu tarz bir grev anlayışı benimsemenin toplumsal iş bölümü açısından da anlamı vardır. Sınıflı toplum düzeni her şeyden önce kafa-kol emeği arasındaki ayrıma dayanır. Çöp toplayanlardan tamircilere garsonlardan gıda sektörü çalışanlarına hizmet sektöründe çalışanların çoğu toplumdaki kafa-kol emeği ayrışmasının kol emeğini icra edenler arasında yer almaktadır.

Elbette kafa-kol emeği arasındaki ayrım ve hiyerarşinin ortadan kalkması komünist bir toplumda tamamen mümkün olacaktır. Ancak komünist siyaseti benimseyenler bu ayrımı yaratanın sınıflı toplumun ta kendisi olduğunun altını çizmeli, bu ayrıma da karşı propaganda yapmalıdırlar.

Dolayısıyla hizmet sektörü grevi bu iş bölümünü de yok saymaya, baş aşağı etmeye çalışmalıdır. Gündelik hayatta herkesin ihtiyaç duyduğu işlerin kafa-kol emeği ayrımına dayalı iş bölümü olmaksızın da halledilebileceğini gösterme hedefiyle bir grev planlanmalıdır. Temizlik işlerini çalışabilecek nüfusun dönüşümlü olarak üstlenmesi buna en basit ancak açık örnekler.

Üstelik hizmet sektörünü komünist bir anlayışla organize etme ihtiyacı sadece grev zamanlarında değil, diğer kriz zamanlarında da kendini göstermektedir. Örneğin korona krizi çıktığında solun neredeyse tamamı "işçiler dahil herkes evinde oturmalı" derken KÖZ sayfalarında bu te-

mennin hayata geçmeyeceğini, dolayısıyla işçiler evinde otursun demenin ne temenni ne de talep olarak bir anlamı olduğunu anlatmıştık. Bir şekilde işçilere ücretli izin verilmesi mümkün olsaydı dahi bunların ancak evinde oturduğunda en temel ihtiyaçları aksatmayacak işçiler olacağını, ulaşım, temizlik, sağlık sektörlerinde çalışanlar içinse bunun asla mümkün olmayacağını anlatmıştık. Herkes evine diyenlerin aksine "zorunlu işler nüfusa pay edilsin" talebini yükseltmiştik.

HİZMET SEKTÖRÜNE BU BAKIŞ BOĞAZIÇI'NDE BİZE IŞIK TUTAR MI?

Şu an yaşanmakta olan Boğaziçi protestolarında da hizmet sektörü grevi anlayışı ışık tutabilir. Boğaziçi Üniversitesinde derslerin görülmesini sağlayanlar arasında (öğrenciler, hocalar, ve üniversitenin işlenmesinde yardımcı olan tüm personel), bir yöntem olarak istifa etmeyi, dersleri durdurmayı veya sabote etmeyi düşünenler olacaktır. Kimi hocalar da akademik görevlerinden olmasa da idari görevlerinden istifa etmişlerdir. Ancak bu bir yandan pasif bir direniş şeklidir diğer taraftan da siyaset alanını tamamen karşı tarafa bırakan bir yöntemdir. Bunun yerine derslere daha fazla sahip çıkmak, hatta dersleri de alıngelmişin dışında bir formatta işlemek önemli olacaktır.

Kayıma karşı çıkılmasının sebebi her ne kadar intihal vb. konularla sulandırılmaya çalışılsa da açıktır: Öğrenciler Cumhuriyet'in kayıymına karşı çıkmaktadır. Dolayısıyla öğrenci ve hocalar derslerde kayıym hakkında konuşabilir, ders içeriklerini bu şekilde düzenleyebilirler. Türkiye'de KHK ile, kayıym ile, baskı ve zorbalık ile mağdur edilmiş sayısız emekçi ve ezilenin hepsi Boğaziçi'nin kayıyma karşı mücadelesinde bu şekilde somut olarak yer bulabilir, derslere, atölyelere dışarıdan "konuk hocalar" olarak çağırılabilirler. Bir KHK mağdurunun, kayıyma görevi elinden alınmış bir belediye başkanının, bir BİMEKS işçisinin vereceği dersler derslere girmekten daha çok yankı uyandırmakla kalmayacak, kayıymla sürdürülebilir, enerjisi düşmeyen, politik vurgusu yüksek şekilde mücadele edilmesinde de yardımcı olacaktır.

Boğaziçi Üniversitesinde emekçilerle buluşma arayışı ete kemiğe bürünüyor

Boğaziçi, Rektör seçimi için emekçilerin de seçime katılması oyladı.

Kayım Rektör İstemiyoruz" ve "Kabul Etmiyoruz, Vazgeçmiyoruz" şiarlarıyla başlayan eylemlerin ilk gününde üniversite idaresi kampüse girmemize izin vermemiş, içeriye girmek için polis bariyerine yüklendiğimizde de polis plastik mermi, gaz ve tazyikli suyla saldırmıştı. Saldırının ardından basın açıklaması gerçekleştiren öğrenciler eylemleri çarşamba günü Güney Kampüs kapısı önünde sürdürdüğünü duyurmuştu. Salı günü eyleme katılan öğrencilerin gözaltına alınmasının ardından, Boğaziçi Dayanışması 6 Ocak Çarşamba Güney Kampüs önüne bir basın açıklaması çağrısı yaptı. Bu çağrıya farklı üniversitelerden öğrenci dayanışmaları, demokratik kitle örgütleri, gençlik örgütleri ve birçok sol akım destek ve katılım çağrısı yaptı. Buna paralel olarak birçok farklı şehirde de üniversitede destek eylemleri çağrısı yapıldı. Bu çağrının ardından eylem sabahı İstanbul Valiliği Beşiktaş ve Sarıyer'de gerçekleştirilecek bütün eylemleri yasakladı. Bunun üzerine Boğaziçi Dayanışması basın açıklamasını saat 16:00'da Kadıköy rıhtıma yaptı.

Biz de bu süreçte eylemin Kadıköy'e taşınabileceğini fakat kampüsleri boş bırakmamak gerektiğini ve okulda bir toplanmanın ardından Kadıköy'e geçilmesi gerektiğini savunduk. Boğaziçi Dayanışması da kararlarının bu yönde olduğunu belirterek ilk çağrını kampüse yapacaklarını söyledi. Kampüste toplananlar olarak Kadıköy'de gerçekleştirilecek basın açıklamasına katılmak için Bebek'ten Beşiktaş'a yürüyüş yaparak motorla Kadıköy'e geçtik. Kadıköy'de gerçekleştirilen basın açıklamasına yüzlerce insan katıldı. Boğaziçi Dayanışması basın açıklamasında kadınların, LGBTİ+'ların, Boğaziçi Üniversitesi önünde direnen Bimeks işçilerinin ve bütün emekçi ve ezilenlerin demokratik taleplerini dile getirmek için mücadele ettiğini ifade ederken açıklamada 3 talep öne çıkarıldı:

- Gözaltına alınan tüm arkadaşlarımız serbest bırakılsın.
- Kayıym olarak atanan Melih Bulu ve diğer tüm kayıymlar acilen istifa etsin.
- Tüm üniversitelerde rektörlük için üniversite bileşenlerinin rızası gözetilerek demokratik seçimler düzenlensin.

Farklı üniversitelerden söz alan öğrenci dayanışmalarının konuşmalarının ardından basın açıklaması bitirildi.

7 Ocak Perşembe günü, salı sabahı baskınlarla gözaltına alınan arkadaşlarımızın Çağlayan Adliyesi'ne getirileceği duyuruldu. Üniversite Öğrencileri imzasıyla Çağlayan Adliyesi önüne yapılan çağrıya Boğaziçi Dayanışması da gözaltına alınan arkadaşlarımız derhal serbest bırakılsın diyerek katılım gösterdi. Çağlayan Adliyesi önünde de gençlik örgütleri, sol akımlar ve öğrenciler gözaltular için saatlerce kalabalıklaşarak beklenildi. Gözaltında alınan 45 öğrenciden adliyeye getirilen 24 öğrenci serbest bırakıldı.

Protestoların 5. Gününde Boğaziçi Üniversitesi öğretim görevlileri kayıym rektörü protesto etmek için Güney Kampüs'te buluştu. Boğaziçi Dayanışması da öğretim görevlilerinin gerçekleştireceği bu protestoya destek olmak için üniversite emekçilerini ve öğrencilerini Güney Kampüs'te buluşmaya ve demokratik talepleri

sahiplenerek direnişi sürdürmeye ve büyümeye çağırdı. Biz de arkadaşlarımızla birlikte gözaltına alınanların serbest bırakılması, kayıym olarak atanan rektörlerin istifa etmesi ve tüm üniversitelerde demokratik bir şekilde rektörlük seçimleri yapılması talebini yineledik.

Bu süreç içerisinde üniversite içerisinde ne yapabileceğimizi tartıştığımız arkadaşlarla üniversitelerde temizlik işçilerinden yemekhane işçilerine bütün emekçilerin, öğrencilerin ve öğretim görevlilerinin yani üniversitenin bütün bileşenlerinin katılabileceği seçimler yapılmasının önemli olduğunu konuştuk. Bu protestonun taleplerinin yaygınlaştırılması ve sürekliliğinin sağlanması kaygısını güden, Boğaziçi Üniversitesinde başlayan bu protestoları demokrasi mücadelesinin bir parçası olarak gören arkadaşlarımız Güney Kampüs'te okunmak üzere bir bildiri hazırladılar. Biz de bu sürecin içinde yer aldık. Öğretim görevlilerinin, Eğitim Sen temsilcilerinin ve Boğaziçi Dayanışması'nın açıklamalarının ardından bu bildiri okundu.

"Bildirinin okunmasının ardından kampüs içerisinde bir seçim sandığı kurularak bütün emekçiler, öğrenciler ve öğretim görevlileri üzerinde "Boğaziçi Üniversitesi rektörü demokratik bir seçimle belirlenmelidir" yazan pusulalarla oy vermeye davet edildi. Önce oy vermek için sandık önünde sıraya girildi sonrasında sandık meydanında bulunan öğrenciler, emekçiler ve hocalar arasında do-laştırıldı.

Güney Kampüs meydanında bir araya gelen öğrenciler hep birlikte pankart çalışması yaptı ve "Kayıyma Hayır" yazılı bir pankart asıldı.

Sandık öğrencilerin "kayımluk" adını verdiği Van Millingen Kütüphanesi binası önüne taşındı ve oylar hep birlikte sayıldı. Sandıktaki oyların sayılmasının ve 917 evet oyunun çıkmasının ardından öğrenciler şu vurguların olduğu konuşmayı gerçekleştirdi.

"Üniversite kampüsleri herkesindir, herkese açık olmalıdır.

Bugün üniversitemizin bütün bileşenleri olarak emekçiler öğrenciler hocalar hep birlikte oy kullandık.

Sonuçta üniversitedeki herkesin oy hakkının olduğu bir seçim yapılması kararını aldık.

Buradan bütün paydaşlara aday çıkarma çağrımızı tekrar ediyoruz.

Madem üniversitelerde bir arada yaşıyoruz üniversiteleri hep birlikte yönetmeliyiz.

Diğer üniversiteleri de bütün bileşenleriyle, her türlü yasak ve kısıtlamalardan uzak seçim talebini yükseltmeye çağırıyoruz!

Karar aldık, seçim yapacağız!"

Tasfiyeciliğin yaygın olduğu bir iklimde en çok içi boşaltılan kavramlardan biri de örgüt ve parti. Bizler KÖZ'ün arkasında duran komünistler olarak partisiz öncülük ya da önderlik yapılamayacağı savunuyoruz. Dolayısıyla ne Boğaziçi'nde ne de başka bir çalışmada alanında şu ya da bu direnişe önderlik etme hayali kurmuyoruz. Solda bu tür kuruntulara kapılan parti ve gençlik örgütlerinden farklı olarak öncelikli görevimizin devrimci partiyi yaratmak, bu partiyi yaratacak militanlarla buluşmak olduğunu unutuyoruz. Bu amacımıza da yine solda yaygın olan doktriner ve rekabetçi bir

Boğaziçi protestosu Kadıköy ile buluştu

Kayım saldırısına karşı mücadele edenler gururla bayrağını yükseltmeli

Kayım karşıtı eylemlere bayraklarımız ve dövizlerimizle katıldık.

7 Ocak 14.00'e yapılan eylem çağrısı üzerine üniversiteye giden bütün yollar kapatıldı. Bunun üzerine Boğaziçi Dayanışması

Kadıköy'e çağrı yaptı. Üniversite öğrencilerinin okulda yaptıkları basın açıklamasının ardından Kadıköy Beşiktaş iskelesine geçmek üzere hareket ettiler. Bu eyleme HDP milletvekilleri, Kadıköy CHP gençlik kolları ve sol örgütlerin gençlik örgütlenmeleri yoğun ilgi gösterdi.

Eyleme SODAP ve EHP de dövizler ile katıldı. Hemen hemen bütün örgütlerin gençlik örgütleri kayıym gündemli dövizleri ile katıldı. Özgür demokratik üniversite talepleri dillendirildi. ESP ise "Tek terörist sizsiniz" yazan imzalı bir döviz taşıdı.

Komünistler olarak bizler de bu eyleme kendi siyasi söylemlerimizle katıldık. Kayıym rektörünün bugünün siyasi krizinden bağımsız olmadığını anlatan dövizler taşıdık. En küçük demokratik hakkın korunması için bile Erdoğan'ın kitle hareketi ile püskürtülmesi gerektiğinin altını çizdik. Boğaziçi Üniversitesine atanan kayıymın Leyla Güven'in aldığı ceza ile aynı politik soruna denk düştüğünü anlattık.

"Sandıkta Değil Sokakta Hesap Soracağız, Leyla Güven'e Özgürlük, Seçimle Değil Devrimle Gidecek, İnsanca Yaşamak için Tek Yol Devrim" yazılı dövizleri taşıdık.

Bizim dışımızda bu sorunları dillendiren ve siyasi kimliği ile ora-da bulunan bayrağını açan başka kimse yoktu.

Eylemde öğrenci mücadelesinde öğren-cilerin taleplerini yük-

Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin yayınladığı demokratik seçim bildirisi:

2 Ocak'ta Üniversitemize ikinci defa kayıym rektör atanmasıyla başlayan ve ilk günden beri aralıksız sürdürdüğümüz kayıym karşıtı mücadeleimiz üniversitelerde ve ülke genelinde büyük bir yankı uyandırmıştır!

Boğaziçi Üniversitesinde başlayan bu haklı direniş demokratik seçimler yapmanın gerekliliğini göstermiştir!

Üniversitelerde demokratik seçimler her türlü yasaktan ve kısıtlamadan uzak gerçekleşmelidir!

Bizler bu seçimlerin üniversite emekçilerini ve öğrencilerini dışarıda bırakılarak yapılmasını kabul etmiyoruz!

Üniversitelerin tüm bileşenleri olarak bir arada yaşıyoruz!

Bu yüzden kararları da bir arada almalıyız!

Öğrenciler, emekçiler, akademisyenler üniversiteleri hep birlikte yönetmeliyiz!

Bizler, üniversitelerin özgürleşmesi için tek çözümün demokratik seçimler olduğuna inanıyoruz!

Talebimiz, üniversitelerde bütün bileşenlerin katılımıyla olan yapılacak rektörlük seçimleridir!

Demokratik bir seçim, bütün Boğaziçi bileşenlerine açık çağrımızdır!

Üniversitemizin her bir paydaşından adaylar bekliyoruz!

Bir kez daha söylüyoruz ki hiçbir üniversitede hiçbir kayıymın yönetimini kabul etmiyoruz!

PEKİ!

Mehmed Özkan Rektör olabilir mi?

Verşan Kök rektör olabilir mi?

Mahmut Ak rektör olabilir mi?

PEKİ Melih Bulu rektör olabilir mi?

Üniversitenin bütün bileşenlerini demokratik seçim talebimizi hep birlikte yükseltmek için sadığa çağırıyoruz!

"kadro çalışmasıyla" değil içinde bulunduğumuz alandaki mücadeleye aktif ve ön açıcı bir şekilde katılarak, kendimizi diğer siyasi akımlardan tecrit ederek değil onlarla temasımızı sıkılaştırarak ulaşıcağımızı biliyoruz. Boğaziçi'ndeki mücadelede de bu kaygılarla yer alıyoruz, alacağız.

Ancak tam da bu noktada KÖZ'ün bir dergi çevresi değil bir platformun politik kimliği olduğunu, bu platformun arkasında duranların değil örgütlü bir disiplin altında faaliyet yürüten komünistler olduğunu hatırlatmak gerekiyor. Bu anlamıyla KÖZ adına halihazırda yürütülen çalışma Boğaziçi Üniversitesi kapsamında örgütsüzdür. Örgütsüzlüğün açıktan erdem kabul edildiği bir dönemde tam tersi Boğaziçi Üniversitesinde KÖZ kimliğiyle yaptığımız propagandaya ilgi duyanların dikkatini öncelikle bu noktaya çekiyoruz. Zira KÖZ'ün savunduğu görüşlerin Boğaziçi'nde anlamlı bir siyasi varlığa kavuşabilmesi için öncelikle Boğaziçi Üniversitesinde bu görüşleri benimseyenlerin örgütlü bir disiplin altında bu görüşleri savunmayı kabul etmesi gereklidir. Dolayısıyla öncelikli görevi bir üniversite çalışması olmayan ama yolu Boğaziçi Üniversitesinde kesişmiş komünistler olarak eylem dalgasına önderlik etme vehmine kapılmak şöyle dursun Boğaziçi Üniversitesinde komünist fikirlerin örgütsüzce savunulduğunu anlatıp onları bu duruma son vermek için öne çıkmaya çağırıyoruz.

Boğaziçi Üniversitesinden KÖZ Okurları

selten, bu taleplerin ve dışına çıkmayan ekonomist bakış açısı hâkimdi. Tıpkı 8 Martlarda kadın kadına katılım ve sadece kadınların şiddet görme konularını işledikleri gibi. Tıpkı kriz eylemlerinde sadece asgari ücretten ve insanca yaşamak için maaşlarından ve sendika hakkından bahsettikleri gibi. Gençlerin eyleminde de gençler söz söyler gençler döviz açar diyerek katılmıştı sol örgütler.

Oysa komünist siyaset demek bütün mücadele alanlarını bir-biri'ne bağlayıp; ezilenlerin birbirlerinin mücadelelerini sahiplenmesini sağlamak ve iktidar hedefini göstermek demektir. Bugünün siyasal sorunu ise Erdoğan'ın şahsında cisimleşmiş bir siyasi kriz ve bu krizin akabinde devrimci durum belirmesidir. Bugün üniversiteye atanan rektör sebebi ile eylemlerin bu kadar gündem olması ve CHP gibi burjuva partilerin bu eyleme çağrı yapması kitlelerin faaliyetlerinin daha da artacağını göstermekte.

Böyle bir siyasi süreçte elbette siyasi sorumluluğumuz artmakta ve bu tip eylemlere politik müdahaleyi daha etkin bir şekilde yapılabilmesini sağlayacak bir partiyi kurma görevimiz de bütün yakınlığı ile karşımızda durmaktadır.

Yaşasın Komünistlerin Birliği!

Ezilen Alman Devrimi'nin iki önderi: Luxemburg ve Liebknecht

Merkezcilikten geç kopuşun bedeli yalnızca Rosa ve Liebknecht'in hayatı değil, tüm Alman komünist hareketinin tasfiyesi oldu.

Mezubahis Alman Devrimi olduğunda sorumlması gereken işçi hareketinin çok güçlü olduğu, en az Şubat Devrimi kadar şiddetli bir devrimin neden gerçekleşmediği sorusudur. Alman sol-sosyalistlerinin oportünizmle ilişkisi ve merkezciliğe düşmeleri bununla doğrudan alakalıdır. Bolşevizm'in ve muzaffer Ekim Devrimi'nin farkı buradan anlaşılır. Bolşevikler, proleter devrime önderlik edecek devrimci partinin kendini işçi sınıfının en ileri ve devrimci faaliyeti kesintisiz yürüten unsurlarıyla sınırlayan bir parti (bu unsurlar az olduğunda küçük; artınca büyük bir parti haline gelmek üzere) olması gerektiğini savunmuştur. Hem de bu örgütün sadece burjuvaziden değil, oportünistlerden, revizyonistlerden vb. işçi hareketi içindeki farklı siyasal akımlardan da bağımsız ve ayrı olması çok önemlidir. Alman Devrimi'nin yenilgisi işte buradan anlaşılır; proleter devrimin mutlak ögesi Bolşevik Partisi gibi bir parti olmadığı için Alman Devrimi yenilmiştir.

Alman sol-sosyalistleri oportünistlerin, revizyonistlerin kol gezdiği örgütlerden kopmak ve ayrı devrimci bir örgüt kurmak söz konusu olduğunda, en sert eleştirileri getirdikleri hem ulusal hem de uluslararası düzeyde örgütlerinden kopmamışlardır. Başta Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht olmak üzere çağdaşlarının bulunduğu pozisyon, devrimci görüş ve tutumlarına yönelmekle birlikte devrimci bir kopuş konusunda tereddüt etmekle bilinen merkezciliğe oportünizm türüdür. Partilerini zamanında inşa edemeyen devrimciler bunun bedelini ağır ödemişlerdir.

SPD'DEN USPD'YE MERKEZCİLİK OPORTÜNİZMİN YOLU

Genellikle merkezciliğe tutum denince aklı Luxemburg ya da Liebknecht değil de Kautsky gelir. Nitekim Rosa Luxemburg öteden beri İkinci Enternasyonal'in sol kanadının önde gelen bir ismi olarak tanınmaktaydı. Bernstein'in revizyonizmine karşı ilk bayrak açanlardan biri oydu ve Kautsky'nin oportünist yüzünü en erken görenlerin arasındaydı. Liebknecht ise savaş yılları boyunca Alman sosyal demokrasisi içinde sosyal şovenizme karşı başkaldırının simgesi olarak bilinmekteydi. Lakin ne Rosa Luxemburg ne de Karl Liebknecht bataklık diye bahsettikleri ve içinden en sert eleştirileri yaptıkları SPD'den kopmaya cüret edememişlerdi. SPD'den kopuşları 1917 yılında, Rosa Luxemburg'un "bataklığın önderi" dediği Kautsky'nin peşinden USPD'ye katılmaları ile gerçekleşti.

Rosa Luxemburg hayatının sonuna kadar oportünistlerden kopuşa dair bu tutumunu terk edemedi; yeni bir devrimci partiyi yaratmak yerine en kötü işçi partileri içinde debelendi. 1918 sonuna kadar Kautsky'nin örgütü olan USPD'ye bağlı bir hizip (Spartaküs Birliği) içinde kaldı. Zimmerwald-Kienthal-Stokholm konferansları sürecinde Kautsky'cilerden bağımsız, yeni bir enternasyonal kurulmasına karşı çıkanlar arasında saf tuttu. Rosa Luxemburg ve yoldaşları ancak 1918'in sonunda tamamen bağımsız bir örgütlenmeye yöneldiler. Bu tarih SPD-USPD hükümetinin milisleri tarafından öldürülmelerinden üç hafta öncesine denk gelir.

Liebknecht, devrimci bir parti olmadan da devrimci siyasetin yapılabileceği görüşündeydi. Liebknecht yıllar yılı parti örgütü içinde kitle çalışması yürütmüştü ama Liebknecht'in içinde bulunduğu örgütler devrimci bir partinin değil farklı kanatları olan oportünist bir kitle partisinin örgütleriydi. Liebknecht örgütlenmeyi teknik bir iş bölümü olarak kavradığından, bağımsız bir ideolojik kimliği olan bir devrimciler örgütünün yaratılması için mücadele etmemiştir. Bu aynı zamanda Liebknecht'in kitlelerin kendiliğinden mücadelesinin oportünist eğilimleri ezip geçecek bir karakter

taşıdığına inanmasından kaynaklanıyordu. Parti içerisindeki oportünist eğilimlerin farkında olan Liebknecht, kitle hareketinin yükselmesiyle bu oportünizmin alt edileceğine inanıyordu. Kitle hareketi yükselmeden gerçekleşen bir bölünmenin işçi hareketinden uzaklaşmak anlamına geleceğini savunuyordu. Rosa Luxemburg da benzer bir pozisyonda, oportünizmi fikir mücadeleleriyle denetlenip, sınıf mücadelesinin yükselmesiyle alt edilecek bir unsur olarak tanımlamıştır. Bu inanç başta Liebknecht olmak üzere bütün Alman sol-sosyal demokratları yıllar yılı oportünist SPD'nin daha sonra da merkezcili USPD'nin içinde tuttu. Dahası Alman sol-sosyal demokratları örgütsel sorunlarla boğuşan sosyal demokratları "kendi iç çekişmelerine gömülmeleri yüzünden" işçi sınıfı davasına zarar vermekle suçladılar. Oysa sınıf mücadelesinin tarihi, zamanında oportünistlere karşı amansız bir mücadele yürütmeyip, onlardan salt ideolojik olarak değil aynı zamanda örgütsel olarak da kopamayıp bu işi kitle hareketine havale eden devrimcilerin başına neler geldiğini trajik bir biçimde kanıtladı. Alman Devrimi'nin akıbetini anlamak için buraya bakmak gerekir. Oportünizmden kopamayan Alman devrimciler çok geç kalmışlardı.

KOMÜNİST ENTERNASYONAL'IN KURULUŞUNU GECİKTİREN KÖSTEK: ZİMMERWALD KONFERANSI

Troçki'nin inisiyatifli ile toplanan Zimmerwald Konferansı'nın çoğunluğu da merkezciliğe oportünist çizgidedir. Sık sık iddia edilenlerin aksine Zimmerwald Konferansı yeni bir enternasyonalin kurulmasında bir ilk adım değildir. Aksine Zimmerwald Konferansı İkinci Enternasyonal'den kopup yeni, komünist bir Enternasyonal'e giden yolda bir köstektir. Bu sebeple Bolşevikler bu konferansta bir azınlık olarak "Zimmerwald solu" ismiyle kendilerini ayırt etmiş ve komünist bir enternasyonalin kurulması için bu süreçten kopma gereğini savunmuştur. Bu, sürece damgasını vuran Leninist düstur "oportünistlerden kopmak yetmez oportünistlerden kopmakta tereddüt edenlerden de kopmak gerekir" biçiminde formüle edilir. Ne var ki Lenin'in ısrarlarına rağmen İkinci Enternasyonal'den kopuş tam zamanında ve tam anlamıyla sağlanabilmiş değildir. Hatta 1917'de Nisan Konferansı sırasında bu sürecin devamı olan Stokholm Konferansı'na gitmemek gerektiği konusunda ısrar eden Lenin hala yalnız başınadır. Bu sebepten ötürü Komünist Enternasyonal'in kurulması Ekim Devrimi ve paylaşılan savaşın sona ermesinin ertesine sarkmıştır. Savaş sona erdikten sonra pek çok İkinci Enternasyonal artığının 21 Koşul bariyerini aşarak enternasyonale sızmasının da önemli bir rol oynamasıyla bu gerçeğin Komünist Enternasyonal'in akıbeti konusunda da önemli bir etkisi olacaktır.

İbretle hatırlanması gereken Zimmerwald süreciyle başlayan bu gecikmenin ardında sadece Troçki'nin olmadığıdır (aksi takdirde bu oportünizmin teşhisi o zaman ve bilhassa sonrasında çok daha kolay olurdu). Aksine Zimmerwaldcılar arasında sadece İkinci Enternasyonal'in hain önderlerinden değil ortacılığı temsil eden Kautsky oportünizminden kopuş konusunda mütereddit bir eğilimin ağırlık taşınması belirleyicidir. Doğrusu Zimmerwald sürecinde Troçki'nin temsil ettiği ve Rosa Luxemburg vb. başkalarının yanı sıra birçok bolşevik de olumlu baktığı bu tutum 1912'de "Ağustos Bloku" sürecinde likidatörlere ilişkin mücadele sırasında da kendini göstermişti. O zaman Lenin Troçki'nin savunduğu çizginin "likidatörlerden daha tehlikeli" olduğunu söylemişti. Haklı olduğu Ağustos Bloku konusunda apaçık belli olduğu halde Zimmerwald sürecinde bir kez daha kendini gösterecekti. Bu bakımdan genel olarak merkezciliğe oportünizmi ifade eden tutumun sık sık Troçki'nin adıyla anılması tesadüf değildir. Ama merkezciliği Troçki ve troçkistlere mahsus olduğunu sanmak "turbun büyüğünü torbada unutmak" kabilinden bir hata olur. Zira o dönemde bu ortacı tutumun baş temsilcisi Kautsky'dir. Ekim Devrimi'nin hemen ardından Lenin'in düpedüz oportünist olan hain sosyal demokratlardan çok Kautsky'yi hedef tahtasına koyması da boşuna değildir ve Ağustos Bloku zamanındaki tutumuyla uyumludur. Bu yönüyle Kautsky veya Troçki ile hiç ilişkisi bulunmadığı halde merkezciliğe oportünizmin kışkırtıcısı olan pek çok akım defalarca kendini göstermiştir; hala da öyledir.

Kautsky'nin merkezciliğinin farkına en erken varanların başında Rosa Luxemburg'un geldiği, Lenin'in bu durumun farkına varmada çok geciktiği doğrudur. Ancak İkinci Enternasyonal içindeki oportünizmin farkına varanların, Lenin'in ısrarlı çabalarından önce bu örgütün kopmaya yönelmemiş olmaları daha önemlidir. İkinci Enternasyonal akımlarının hiçbirisi, devrimcilerin ideolojik netlik ve homojenlik temelinde, diğer akımlardan bağımsız örgütlenmesi fikrini kabul etmiyordu. Bu anlayışın öncüsü olan bolşevikler ise, (hele bugünden bakıldığında) İkinci Enternasyonal içinde farklı ve yeni bir damarın temsilcisi olarak görülmelidir. Bolşeviklerin baştan beri temsil ettiği yeni örgüt anlayışına ve oportünizm karşıtı mücadele çizgisine karşı çıkanların birçoğu ne yazık ki oportünizm tehlikesini ilk sezenler olmuştur; Rosa Luxemburg bunların başındadır. Hatta onun kritik dönemlerde yapılması gerekenin tam aksini salık verdiğini bile görmek mümkündür. Rosa Luxemburg RSDİP'deki bolşevik-menşevik bölünmesinden sonra Lenin'in örgüt anlayışına eleştiriler yöneltmiştir. Partinin sınıfın bütün kesimlerini ve unsurlarını içermesi gerektiğini, yani sosyal demokrat parti ile sınıfın özdeşleşmesini savunmuştur. Öte yandan, oportünizmin de sınıfın tarihsel evriminin doğal bir ürünü olduğunu öne sürerek, bunun da hareketin içinde yer alacağını ve alması gerektiğini savunarak oportünizmi fikir mücadeleleriyle denetlenebilecek, sınıf mücadelesinin yükselmesiyle alt edilecek bir unsur olarak tanımlamıştır.

KOMÜNİST PARTİSİ'NİN PROLETER DEVRİMİNDEKİ ROLÜ

Rosa Luxemburg, Troçki ve başkaları aslında İkinci Enternasyonal'in sol kanadını oluşturmuşlardı. Lenin ve bolşeviklerin de onlarla aynı yerde durduğu hakkında yaygın bir yanlış vardır. Hâlbuki öyle olmadığı Zimmerwald Konferansı'nda açıkça kendini gösterdi. Bu konferansta İkinci Enternasyonal'in sol muhalefeti ile kendilerine Zimmerwald Solu diyen bolşeviklerin ayrımları belirginleşti. Komünist Enternasyonal'in kuruluşuna önderlik eden akım da Zimmerwald Solu oldu. Rosa Luxemburg, Troçki ve sonradan Üçüncü Enternasyonal'e katılanların birçoğu bu kesimin içinde değildi. Komünistlerin tamamını bu kopuşa ikna etmek uzun yılları, emperyalist savaşın Ekim Devrimi'yle sona erdirilmesinin sonrasını bulmuştur.

Komünist Enternasyonal'in kuruluşuna önderlik eden Lenin, ancak yeni bir enternasyonal ile oportünizmin örgütlü bir şekilde yok edilebileceğini şiddetle savunmuştur. Lenin'in bu tutumu merkezciliğe oportünizmden ayrımları ortaya koyar ve oportünizmin bütün türleriyle nasıl mücadele edilmesi gerektiğini gösterdiği için önemlidir. Proleter devrim mücadelesi ancak oportünistlerden ayrılmış komünistlerin bağımsız siyasal partisi, komünist parti önderliğinde verilebilir. Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresi'nin "Komünist Partisi'nin Proleter Devrimindeki Rolü Hakkında" aldığı kararda beşinci maddede şunlar yazmaktadır:

"Proletaryanın devrimini partisi olmaksızın gerçekleştirebileceği hakkındaki düşünceleri, Komünist Enternasyonal en kesin biçimde reddeder. Her sınıf mücadelesi bir siyasal mücadeledir. Kaçınılmaz olarak iç savaşa dönüşme eğiliminde olan bu mücadelenin hedefi siyasal iktidarın ele geçirilmesidir. Bu nedenledir ki siyasal iktidar şu ya da bu siyasal parti tarafından örgütlenmeden ve onun önderliği olmadan ele geçirilemez. Ancak örgütlü ve sınımsız, net biçimde tanımlanmış hedefleri takip eden ve hem iç politikada hem de dış politikada uygulanabilecek bir eylem programına sahip bir parti proletaryaya rehberlik ettiği takdirde; ancak bu takdirde, siyasal iktidarın ele geçirilmesi geçici bir durum değil, proletarya tarafından toplumun komünist inşasına dönük kalıcı bir çalışmanın kalkış noktası olabilir.

Sınıflar mücadelesi aynı zamanda proletarya hareketinin farklı biçimlerinin (sendikalar, kooperatifler, fabrika komiteleri, eğitim, seçimler vs.) tek bir önderlik etrafında merkezileştirmesini gerektirmektedir. Örgütleyici ve yönetici merkez bir siyasal partiden başka bir şey olamaz. Böyle bir partiyi yaratıp sağlamlaştırmayı reddetmek; ona tabi olmayı reddetmek, proletaryanın değişik alanlarda hareket eden kesimlerinin tek elden yö-

netilmesini reddetmekle eşdeğerdir. Proletaryanın sınıf mücadelesi, mücadelenin farklı aşamalarını tek bir bakış açısından aydınlatan ve her durumda proletaryanın dikkatini, onun bütününe ilgilendiren görevlere çeken yoğun bir ajitasyonu gerektirir. Böyle bir faaliyet merkezileşmiş bir siyasal aygıt olmadan yani bir siyasal parti olmadan gerçekleştirilemez."

Ekim Devrimi'nin ve Lenin'in ayırt edici özelliği işte burada yatmaktadır. Lenin 1912'den itibaren oportünizmin bütün türleriyle ayrılmış merkezciliğe siyasal aygıtın devrime önderlik edebileceğini savunmuştur. Nitekim Ekim Devrimi bu siyasal aygıtın; Bolşevik Parti'nin önderliğinde gerçekleşmiştir. Bu doğrultuda, Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht gibi devrimcilerin bütün mücadelesine rağmen işte böyle merkezileşmiş faaliyeti gerçekleştirebilecek bir siyasal aygıt olmadığı için Alman Devrimi yenilgiye uğramıştır.

Bugün emekçilerin ve ezilenlerin mücadelesine önderlik edecek, oportünizmin bütün türlerini alt edebilecek partiye ihtiyaç bütün şiddetle karşımızda durmaktadır. Bu partinin kuruluşu için verilecek mücadele, reformist oluşumların içinde yer alarak değil, Komünist Enternasyonal'in ilk dört kongresinde ifade bulunmuş Ekim Devrimi'nin derslerini kuşanan komünistlerin birliğiyle sağlama mücadelesinde verilebilir. Bu topraklarda muzaffer bir proleter devrimin gerçekleşmesi ancak Bolşevik Partisi gibi bir partinin önderliğiyle mümkündür.

DEVRİMCİ SİYASET İÇİN BAĞIMSIZ DEVRİMCİ BİR PARTİ GEREKİR

Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht ve çağdaşlarının hatalarından ders çıkarmak ve bağımsız devrimci siyasi hatta örgütsel mücadelenin önemini kavramak bugün için de devrimcilerin önünde duran görevlerdendir. Lakin Türkiye solu, bu hatalardan ders çıkarmak şöyle dursun, onlardan daha bilinçsiz merkezciliğe bir pozisyonda olup reformist partilerin içerisinde yer alarak devrimciliği yapılabileceği safsatasını savunmaktadır.

Bugün Türkiye solunun muhtelif siyasetleri, emekçilerin ve ezilenlerin bağımsız hareketini örebilmek için HDP'nin içinde yer almanın gerekliliğini ve HDP içinde yer almanın bu yolda engel teşkil ettiğini öne sürmektedir. Bu doğrultuda, HDP'nin içinde devrimci kanat olarak diğer eğilimlere karşı bir hegemonya mücadelesinin verilebileceği fikri HDP'nin içinden devrimci tutum alınabileceği yanılgısını yaymaktadır. HDP'den ayrı bağımsız bir örgütsel duruşla siyaset yapamazken devrimci lafızlar savuranlar tipik merkezciliğe bir pozisyondadır. En keskin siyasal söylemleri HDP gibi bir yapı içinde dile getirmek merkezciliğin tipik özelliğidir. Bu merkezciliğe pozisyon, HDP hareketi geçmeden harekete geçememeyi beraberinde getirir. Yani bu siyasetler ne kadar devrimci çağrılarda bulunursa bulunsunlar HDP'nin içinde kalmaya devam ettikleri sürece bağımsız bir siyasal odak olamayıp HDP'nin söylemlerini benimseyen ve tümüyle ona uygun bir işleyiş kabul eden pozisyonda kalacaklardır. Bu yalpalama hali sürdürülemez bir hatta tükülüp kalmalarına, bir açmazlık döngüsünün içinde sürüklenmelerine sebep olmaktadır.

HDP içinde kalıp devrimciliği yapılabileceğini iddia eden siyasetlerin aldığı tutumları anlayabilmek için merkezciliğin ne olduğunu ve merkezciliğin neden mahkûm etmek gerektiğini kavramak önemlidir. Türkiye sol hareketinin pek aşına olmadığı merkezciliğe oportünist çizginin mahiyeti anlaşıldığında, Kautsky'nin bile yanında marksist hatta devrimci kaldığı HDP'nin içinden devrimciliği yapılabileceği iddiasına sahip çıkanların çarpık tutumunu kavramak mümkündür.

Almanya'da 1918 Kasım Ayaklanması

Lenin'in çarpıtılan saptaması: “Devrimci teori olmadan devrimci hareket olmaz”

Lenin'in *Ne Yapmalı*sı, sol içerisinde en sık okunan ama aynı zamanda en çok yanlış anlaşılacak/çarpıtılan metinlerin başında gelir. Bu durum şüphesiz *Ne Yapmalı*'nin yazılış amacı ile ilişkili. Lenin broşürüyle Rus Sosyal Demokrasi'sinin içinde bulunduğu önderlik krizini çözmek için bir parti inşa planı önerisinde bulunuyordu. Oysa proletaryanın önderlik boşluğunun inkârı bugün Türkiye'deki sol akımların neredeyse ortak özelliğidir. Aynı akımlar örgütsel olarak amatör, programatik olarak eklektik, orta yolcu hallerine bakmadan sınıfın önderliğini kazanma yolunda yürüdükleri iddiasını da kimseye bırakmazlar. Devrimci önderlik boşluğunu inkâr edenler, bu boşluğu ortadan kaldırmak amacıyla kaleme alınmış bir eseri elbette anlamayacak yahut çarpıtmaya mecbur kalacaklar. *Ne Yapmalı*'daki meşhur “Devrimci teori olmadan devrimci hareket olmaz.” saptaması da bu çarpıtmalardan payını alıyor.

DEVRİMCİ HAREKET

Bir çeviri hatası ile başlayalım. Lenin'in bu cümlesi sık sık yanlış olarak “Devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz” diye aktarılır. Kimi zaman da devrimci pratik yerine devrimci eylem denir. Hâlbuki Lenin hareket derken şu ya da bu etkinliği, eylemi, yani bir pratik faaliyeti kast etmemektedir. Esas olarak bu etkinliği yürüten ve eylem çizgisinde ilerleyen militan topluluğunu anlatmaktadır. Nitekim *Ne Yapmalı*'nin alt başlığı da “Hareketimizin Acil Sorunları”dır. Burada kast edilen hareket, birinci kongresini topladıktan sonra darmadağın olmuş Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi, daha doğrusu bu partiyeye bağlı bulunan çevreler ve militanlardır. Dikkat edilmesi gereken Lenin'in “devrimci hareketimizin sorunları”ndan değil “hareketimizin sorunlarından” söz etmesidir. Zira *Ne Yapmalı* yazıldığı sırada sosyal demokrat hareketinin devrimci görevlerin üstesinden gelmesi gereklidir ama halihazırda dağınık ve programsız durumu nedeniyle devrimci bir hareket niteliği kazanamamaktadır. Tam da bu nedenle *Ne Yapmalı*'de söz konusu alıntının yer aldığı bölüm sosyal demokrasinin üzerindeki ölü toprağı atma, onu canlandırma/ilham kaynağı olma çağrısıyla bitmektedir.

“Tarih bizi şu anda herhangi başka bir ülkenin proletaryasının karşı karşıya kaldığı bütün ivedi görevlerin en devrimci olan bir görevle karşı karşıya getirmiştir. Bu görevin yerine getirilmesi, yalnızca Avrupa gericiliğinin değil, (şimdi denebilir ki) Asya gericiliğinin de bu en güçlü kalesinin yıkılması, Rus proletaryasını, uluslararası devrimci proletaryanın öncüsü yapacaktır. Ve biz, bin kez daha geniş ve daha derin olan hareketimizi, aynı özverili kararlılık ve tutkuyla canlandıracağız/ona ilham verecek olursak, öncellerimizin, yetmişlerin devrimcilerinin kazanmış buldukları bu onurlu unvanı elde edeceğimize güvenme hakkına sahip olacağız.”

Tam da bu nedenle Lenin'in saptaması devrimci teoriye buluşmadığı sürece bir hareketin/partinin devrimci bir nitelik kazanamayacağı tespiti olarak anlaşılmalıdır.

DEVRİMCİ TEORİ

Hareket derken kast edilen Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi bileşenleri olduğunu fark etmek, Lenin'in teori derken aslında bu partinin programına işaret ettiğini anlamayı mümkün kılar. Teorik mücadeleden anlaşılması gerekirse, devrimci bir partinin programının diğer partilerin programından farklarının sergilenmesi, bu farkların neden bir partiyi devrimci diğerlerini karşı devrimci kıldığını açıklanması olsa gerek.

Türkiye'de bugün marksizm adına çıkan teorik yayınlara göz atmak, bugün teori, teorik mücadele kavramlarının tümüyle farklı bir içerikte kullanıldığını anlamaya yeter. Söz konusu yayınlar kuantum fiziğinden yapay zekaya, felsefedeki yeni materyalist teorilerden Anadolu halkları tarihine güneşin altındaki her türlü sorunla ilgili yazıya yer vermektedir. Bunların hepsi de “marksizmi geliştirme” ya da “marksizme yönelik gerici saldırılara yanıt verme” ihtiyacıyla gerekçelendirilmektedir. Bu yayınlarda eksik olan tek şey vardır: devrimci ve devrimci olmayan partilerin programları. Şu ya da bu partinin programına sahip çıkan ya da eleştiren bir teorik yayın görmek mümkün değildir.

Komünistler bilim insanları değildiler, komünist teorinin doğa bilimlerinden beşeri bilimlere insanlığın yüz yüze kaldığı bütün sorunlara yanıt vermek gibi bir iddiası yoktur. Komünist teori, evrenin ansiklopedik bir özeti değildir. Bu nedenle de komünistlerin vereceği teorik mücadele fizikten etnografiye, tarihten ekolojeye her alandaki tartışmalı teorik sorunlara yanıt üretmek, bu tartışmalara dair “marksist bir tutum” belirlemek değildir. Bu alanlardaki tartışmalar, devrimci bir partinin programıyla ilişkili olduğu oranda komünistlerin gündemine girer.

Lenin'in yürüttüğü teorik mücadeleler buna dair güzel bir örnek olsa gerek. Lenin'in *Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi*'ni yazmasının sebebi çoklarının sandığı gibi bir ülkede kapitalizmin nasıl geliştiğini bilmeden o ülkeye dair bir devrim stratejisinin üretilmeyeceği değildir. Lenin'ini bu kitabı yazmaya iten şey, Narodnikler'in Rusya'nın özgünlükleri nedeniyle sınıf mücadelesinin Rusya'da Manifesto'da tarif edildiği gibi gerçekleşmeyeceği iddialarıydı. Nitekim *Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi* adlı kitap, Rusya'nın farklı bir devrim modeli gerektiren özgün bir yer olduğunu değil, kapitalizmin dünyanın her yerinde nasıl gelişiyorsa Rusya'da da aynı şekilde ve aynı sonuçlara yol açarak geliştiğini savunuyordu. Benzer şekilde *Materyalizm ve Ampriyokritizm*, modern fizikteki gelişmelere Marksistlerin yanıt vermesi gerektiğini düşündüğü için değil Bolşevik hizbi içindeki Bogdanov'un RSDİP'in boykotçuluğu bir ilke haline getirme yönündeki girişimleri nedeniyle Lenin'in gündemine girmişti.

DEVRİMCİ PARTİYİ KURMAK İÇİN DEVRİMCİ PROGRAMI YAZMALI DİYENLER

Devrimci teori olmadan devrimci hareket olmaz sözünü devrimci bir parti kurmak istiyorsak işe önce devrimci bir program yazmakla başlamalıyız diye anlayanlar da az değildir. Bu kesimler devrimci bir parti yaratmak için öncelikle yeni bir program yazmak gerektiğini savunurlar. Hâlbuki bu sözü Rusya'daki Bernsteinçılara karşı söyleyen Lenin'in kast ettiği tam tersidir. Bernsteinçılar, esasları *Komünist Parti Manifestosu*'nda çizilmiş programatik esasları değiştirmek isterken, Lenin geçmişin programatik esaslarına sahip çıkmadan devrimci bir parti yaratmanın mümkün olmadığını savunur. Nitekim tam da bu nedenle Lenin'in yazdığı RSDİP program taslağı ile *Komünist Parti Manifestosu* arasında bir farklılık bulunmaz. Bu anlamda bugün çoğu zaman -21. Yüzyıl sosyalizminin programı, ileri sosyalizm programı gibi süslü ifadeler kullanarak- yeni bir program yazmaktan söz edenler aslında Lenin'den çok revizyonistlere yakındırlar.

Lenin'in devrimci teori derken devrimci bir partinin programını kast ettiğini unutmak, programın herhangi bir teorik metin, bilimsel-akademik ürün gibi bir ya da birkaç yazar yahut bir çalışma grubu tarafından yazılabileceği fikrine kapı aralamaktadır. Elbette, başta *Komünist Parti Manifestosu* olmak üzere tüm programatik metinlerin yazarları vardır ve bu metinlerde yazarların birikimini, imgelemini, üslubunu bulmak mümkündür. Ama başka metinlerden farklı olarak sahici programatik metinlerin içeriğini yazarlar belirlemezler. Zira bir partinin programı asıl olarak bugüne kadar sınıflar mücadelesinden çıkarılan derslerin özettir. Sınıf mücadelesi içinde gerçekleşen olayları bir gazeteçi yahut bilim insanı gibi takip ederek; bu olaylar hakkında kitaplar, değerlendirmeler okuyarak; hatta bu mücadele içinde bizzat yer alarak ondan dersler çıkarmak mümkün değildir. Sınıf mücadelesinden dersler çıkarmak, bu mücadeleye müdahale/önderlik etme planları yapmayı, bu planlar doğrultusunda girişimlerde bulunmayı, sonrasında da bu girişimlerin sonuçlarından dersler çıkarmayı şart koşar. Bu işler bireylerin, çevrelerin, amatör örgütlerin değil; devrimci partilerin yapabileceği işlerdir. Bu nedenle devrimci bir partiyi inşa etmek için yeni bir program yazmaya çalışmak beyhude bir girişim olmaya mahkumdur. Bu yaklaşımın kendisi bizatihi devrimci bir partinin kurulmasına köstek olmak anlamına gelir.

PROGRAMATİK İLKELERE SAHİP ÇIKMAK ONLARI DONDURMAK ANLAMINA GELMEZ

Kuşkusuz devrimci program değişmez değildir. Bilakis Marks'ın da işaret ettiği gibi proleter devrimler, yenilgilerinden dersler çıkararak ilerler.

“Buna karşılık, proletarya devrimleri, örneğin on dokuzuncu yüzyıldaki proletarya devrimleri, sürekli olarak kendilerini eleştirir; sürekli olarak kendi akışlarını kesintiye uğratarlar; onu yeniden başlatmak üzere, görünürde tamamlanmış olana geri dönerler; ilk girişimlerinin her türden eksiklikleriyle, zayıflıklarıyla ve zavallılıklarıyla acımasız bir titizlikle alay ederler.”

Nitekim komünist hareketin tarihi içerisinde *Komünist Parti Manifestosu* da olduğu gibi kabul edilmemiştir. Komünist Enternasyonal'in belgeleri örneğin proletarya diktatörlüğü ve işçi köylü ittifaki konusundaki görüşlerini somutlamış, parti ve ulusal soruna dair yanlış görüşlerini düzeltmiştir.

Ancak devrimci programı sınıf mücadelesiyle ilişkilendirmek, aynı zamanda bu programın hangi koşullar altında ve nasıl değişeceğini de belirtmek anlamına gelir. Zira işçi sınıfının ya da devrimcilerin şu ya da bu eylemi yahut pratiği sınıf mücadelesinin deneyimi olarak kabul edilmemelidir. Sınıf mücadelesi siyasal mücadele sahnesine Fransız Devrimi ile çıkan proletaryanın devrim mücadelesindeki deneyimleridir. Bu deneyimler iktidarı almak için harekete geçen proletaryanın deneyimleridir. 1789, 1848 Devrimleri; Paris Komünü; 1905 Rus Devrimi; Ekim Devrimi ve sonrasında Avrupa'ya ilerleyen devrim dalgası bu deneyimlerin kazanılmasını mümkün kılan önemli tarihsel kavşaklardır. Sınıf mücadelesi, devrim mücadelesi olduğu için devrimci bir programı önceki temeline sıkıca yaslanarak geliştirecek adımlar ancak bu türden tarihsel dönüm noktalarında atılabilir.

Gelgelelim sınıf mücadelesinin deneyimlerini çıkarmak için sadece olağanüstü bir dönüm noktadan geçmek yetmez. Aynı zamanda bu dönüm noktasında, süreci değiştiren müdahalelerde bulunabilmek gerekir. Nitekim Ekim Devrimi'nden bu yana dünya bir dizi altüst oluş ve devrimci ayaklanma yaşamıştır. Ama bunların hiçbirine önderlik edecek bir parti bulunmadığı için bu devrimlerin dersleri çıkamamıştır.

Sol Komünizm broşüründe Avrupalı devrimcilerle seslenen Lenin, öntümüzdeki dönemdeki devrimler sadece temel değil, ama aynı zamanda bir dizi ikincil özellikler bakımından da Ekim Devrimi'ne benzercektir demektir. Bu nedenle Avrupalı komünistlerin Bolşeviklerden öğreneceği çok şey olduğunu, sadece programlarını değil aynı zamanda bir dizi siyasi taktiklerini de Bolşeviklerin Ekim Devrimi'nden süzdükleri dersler ışığında şekillendirmelerinin gerekli olduğunu savunmaktadır. Lenin'e göre Rus komünistlerinin öğrenen, Avrupalı komünistlerin öğrenen durumu ilelebet sürmeyecektir. Avrupa'da daha gelişkin bir devrim önderlik edildiğinde, bu sefer tüm komünistler bu gelişkin devrim önderlik edenlerin çıkardığı dersleri takip edeceklerdir.

EKİM DEVRİMİ SONRASINDAKİ DEVRİMLER KOMÜNİST HAREKETE NEDEN PROGRAMATİK BİR KATKIDA BULUNAMAZLAR

Sınıf mücadelesi, şüphesiz Ekim Devrimi ile son bulmamıştır. Hatta Ekim Devrimi'nden son-

ra Çin'den Küba'ya, Angola'dan Vietnam'a, Yemen'den Nikaragua'ya bir dizi başarılı devrim gerçekleşmiştir. Gelgelelim bu devrimlerin hiçbirisi, geçelim aşmayı, Ekim Devrimi'nin yanına yaklaşan örnekler olmamıştır.

Söz konusu devrimler arasındaki sayısız farktan sadece ikisi üzerinde durmak konunun anlaşılması için yeterlidir. Ekim Devrimi, ulus devlet sınırlarını aşmış, kendi devrimini gerçekleştirmiş birçok ülkedeki sovyet iktidarının gönüllü birliğinden oluşmuş bir sovyet cumhuriyetleri birliği idi. Ekim Devrimi'ni takip eden devrimler ise bir sovyet iktidarı kuramadıkları gibi, aslında tam da bu nedenden ötürü, yıktıkları ulus devletlerin sınırlarına hapsedildiler; diğer devrimci iktidarlara bir sovyet cumhuriyetler birliği çatısı altında birleşemediler. Bu durum, şüphesiz bu devrimlere yol açan nesnel dinamiklerin değil; bu devrimlere önderlik etmekle yükümlü olanların eksikliğine işaret etmektedir. Komünist Enternasyonal'in ve ulusal seksiyonlarının tasfiye olduğu koşullarda elbette bu devrimlere önderlik edilemeyecek, bu devrimlerin dersleri çıkarılamayacaktır.

DEVRİMCİ PROGRAM SORUNU HEM VAR HEM YOK

Ne Yapmalı'nin izinden giden KöZ, yıllardır Türkiye'de devrimci hareketin bir program sorunu olduğunu söylüyor. Tıpkı 1902 Rusya'sında olduğu gibi Türkiye'deki devrimci güçlerde de program konusunda büyük bir kafa karışıklığı sürmektedir. Sol hareketler ve onların içinde sürüklenen devrimci güçler, komünist hareketin programatik birikiminden bihaber durumdadır. Bugün sosyalizm ve devrimcilik adına savunulan görüşler 19. yüzyılın burjuva sosyalizminin yahut anarşizmin kötü bir kopyasından ibarettir.

Ama KöZ, aynı zamanda yine Lenin'in izinden giderek komünist hareketin bir program sorunu olmadığına işaret etmektedir. Zira bugün program konusundaki kafa karışıklığının nedeni komünist siyasetin ilke ve esaslarının yetersizliği, yahut sınıf mücadelesinde yaşanan yenilgiler nedeniyle komünistlerin devrim stratejilerini değiştirmelerinin gerekli olması değildir. Tersinden, yaşanan yenilgiler bu prensipleri çürütmek şöyle dursun onların geçerliliklerini teyit etmişlerdir.

Bugün komünist bir parti kurmak isteyen güçleri birbirine bağlayacak temel ilkeler ve prensipler mevcuttur. Sınıf mücadelesinin doruğunu temsil eden Ekim Devrimi'nin dersleri Komünist Enternasyonal'in ilk dört kongresi tarafından bu prensipler tezler halinde somutlanmıştır. Bu tezler öylesine güçlüdür ki bu tezleri pratikte revize eden, hatta tam aksi hatta ilerleyen güçlerden hiçbirisi bu tezlerle açıktan hesaplaşmaya cesaret edememiştir.

KöZ'ün Mustafa Suphi TKP'sinin programına sahip çıkma vurgusu da bu çerçevede anlaşılmalıdır. Mustafa Suphi TKP'si, Ekim Devrimi'ni topraklarımızda muzaffer kılmayı başaramamış olsa da bu devrimin şekillendirdiği bir partidir. Mustafa Suphi TKP'sinin programına, Ekim Devrimi'nin Komünist Enternasyonal tarafından süzülüş dersleri damgasını vurmuştur. Sonrasında 71-72 Kopuşu dahil olmak üzere hiçbir hareket, programatik olarak daha üst düzeyde bir deneyimin parçası olmamış, böyle bir deneyimin esintilerini dahi programına yansıtamamıştır. Bu nedenle Komünist Enternasyonal'in ilk dört kongresindeki tezlerle birlikte Mustafa Suphi TKP'sinin ilke ve esasları, yaşadığımız topraklarda kurulacak komünist partinin ilkesel zeminini tarif etmektedir.

Devrimci durum koşullarında devrimci mücadelenin sorumlulukları artıyor

Devrimci durum saptaması özne olarak öne çıkma iddiasıyla anlam kazanır

Devrimci durum koşullarında devrimci ve oportünist tutum konulu söyleşimiz 29 Aralık Salı günü gerçekleştirildi.

Söyleşide konuşmacı yoldaşın sunumu şöyle oldu:

KÖZ olarak Türkiye'de devrimci durum olduğu tespitini yapıyoruz. Dünya marksist hareketi içerisinde bazı kavramlar çok yıpratılmış durumda. Bunlardan bir tanesi kriz kavramı. Bir diğeri ise devrimci durum kavramı. Yükselen kriz, devrim, devrimci durum gibi kavramlar benzer durumlarmış gibi kullanılıyor. Kriz kavramı sol cemahta genel olarak sorunlardan kurtuluş olarak görülüyor. Düzen krize girse de bizim krizimiz bitse diyor sol. Özellikle ekonomik kriz bu şekilde görülüyor. Çünkü marksizmin yanlış kavranışının doğurduğu şöyle bir tespit var: Kitleler yoksullaşınca harekete geçecekler ve harekete geçen kitleler bizim krizimize çare olur. Bunun en karikatür örneği de bugün görülmekte.

2002'den bu yana ekonomik kriz tespiti yapılıyor. 2013'ten sonra Amerikan merkez bankasının faiz yükseltmesi ile faiz tespiti yapanların arka arkası kesilmedi. 99'da kriz var deniyordu. Biz o günlerde şöyle manşet atıyorduk: Herkesin krizi kendine, iktisadi kriz komünistlerin parti birliği krizini çözemez diyorduk. 2008'den sonra kriz yok dedik. Başka bir krize, siyasi krize dikkat çektik. Ekonomik krizden bahsedene siyasi kriz bize kendi sorumluluklarımızı hatırlatmakta, bu sorumlulukları yerine getirmek için uğraşmalıyız dedik.

Devrimci durum, devrim saptamaları da kriz gibi sık ve yanlış kullanılan ifadelerden. 90'ların sonundan itibaren herkes devrimci yükselişten bahsederken biz hareket geri çekilme döneminde, savunmayı örgütle saldırıya hazırlan dedik. Devrimci örgütler çok dağınık dedik. Şimdi de faşizm yükseliyor emekçiler zor durumda diyenlere devrimci durum var diyoruz. Siyasi tespitlerde Türkiye'deki sol ile platform arasında hep bir ters düşüş var. Devrimci durum naraları atanlara savunmayı örgütle diyoruz, devrimci örgütler dağınık diyoruz. Bugün de faşizm tespiti yapıp karalar bağlayanlara devrimci durum var diyoruz. Neden sol böyle tespitler sunuyor. Her an devrim olacakmış gibi her duruma kriz, devrim durumu gibi tespitler yapıyor? Çünkü ideolojisi, plansız hareketler bunlar. Militanlarını devrim hassasiyeti üzerinden tutuyor. İktisadi kriz var, devlet dayanamayacak bu kez yıkılacak, devrim geliyor söylemleri ile tutuyor.

Bugün de KÖZ olarak biz dünya çapında bir devrimci durumdan bahsediyoruz. Bizim gibi komünistlerin krizinden bahsedene açısından görünüşte şaşırtıcı bu. Kendi militanlarımıza ajitasyon çekmek için mi bunu yapıyoruz? Bizden başka devrimci durum var diyenler var. Onlarla aynı tutumu mu takıyoruz. Devrimci durum var genel geçer sözleri bırakın haydi iktidara, devrime yürüyoruz söylemi ile aynı mı bizim söylediklerimiz?

Bir yandan da 2013'ten beri Türkiye'de rejim krizi var diyoruz. Bir türlü bitmeyen devrimci durum ve rejim krizi var denebilir? Öbür taraftan devrimci durum, rejim krizi, iç savaş gibi tanımlamalar yapıyoruz. Farklı tanımlamalar yapmanın ne önemi var? Bu tanımlamalar değişince bizim görevimiz değişiyor mu denebilir. Bu kavramlar marksist literatüre Lenin tarafından sokuluyor. 1915'te Kautsky ile tartıştığı II. Enternasyonal'in Çöküşü adlı broşürde kullanıyor Lenin bu kavramları.

Ne diyor bu broşürde? Savaşın kendisi devrimci şiarları yükseltmek için muazzam bir fırsat. Biz Rusya'da halk düşmanı çar var diyeceğiz. Çarın yenilgisi için uğraşalım diyeceğiz, barış ancak devrimle gelir diyeceğiz. Siz de halk düşmanı Alman Kayzer var diyeceksiniz, Almanya'nın yenilgisi için savaşacaksınız. Kautsky bu söyleme ne diyor? Çok kitap okumuşsunuz, soyut devrim modelleri var kafanızda. Ayaklanma döneminden geçmiyoruz. Genel grev yok, ayaklanma yok, işçiler marş söyleyerek askere gidiyor. Biz bunları söylediğimiz zaman bizleri kovarlar. Sendikalardan atılırsınız, mevzilerimizi kaybederiz diyor. Önemli bir noktayı daha dillendiriyor. Burjuvazi hiç bu kadar güçlü olmamıştı; milyonlarca işçiye üniforma giydiren kendileri için savaşa götürüyor, işçiler eninde sonunda savaşın kendileri için iyi olmadığını anlayacaklar ve savaşa karşı çıkacaklar, biz barış söylemini dillendirmeliyiz diyor.

Lenin devrimle devrimci durumu ayırıyor ve Kautsky'nin madrabazlık yaptığını söylüyor. Devrimci durum devrime yataklık eden devrimi her an doğurabilecek bir şey diyor ve devrimci durum için üç şart sıralıyor. Birincisi siyasi kriz. Yönetememe krizi. Yönetenler eskisi gibi yönetemiyor. İkincisi yönetilenlerin olağan beklentilerinin dışında yönetilmek istememesi. Yönetilenler kendi hayatlarıyla ilgili sorunlarla ilgilenirler, asgari ücret gibi. Devrimci durumda ise işçiler dahi bunun dışına çıkar ve iktidar sorunu gündemine girmiş demektir. Erdoğan'dan kurtulmak isteyen kitleleri düşünsenize. Bu sorun çözülsün istiyorum ama bunun için Erdoğan gitsin diye bekliyorlar. Bugün Türkiye solu asgari ücretle ilgileniyor değil mi? Asgari ücret şu kadar olsun diye açıklama yapıyorlar ve hatta asgari ücret miktarını en fazla öneren en devrimci oluyor. Üçüncüsü ise kitlelerin faaliyetlerindeki artış. Ne demek istiyor? Tepedekiler kendi aralarındaki sorunları çözmek için kitleleri seferber eder bunun sonucunda da faaliyetlerinde bir artış olur der. Kautsky bunu çarpıtıyor. Kitleler Alman ve Rus devletinin arkasında diyor. Lenin ise kitlelerin faaliyeti kitlelerin eylemi demek değildir diyor. Her devrimci durum devrim doğurmaz. Kitlelerin harekete geçmeleri, devleti kısmen çöktürmeleri, işleme hale getirmeleri devrimde olan bir şey. Aktiviteden kasıt silahlı eylemler, ayaklanmalar, bağımsız eylemler değil. Kitlelerin burjuvazi tarafından bir şekilde kullanılmasına, siyaset pompalanmasına faaliyet diyor. 1912'den bu yana Rusya'da devrim-

ci durum var diyor. Almanya'da 1858-1860'ta devrimci durum vardı diyor. Kitlelerin aktifliği dediği şey nedir o zaman? Burjuvazi kendi pis işlerini halletmek için kitlelere silah verip birbirini boğazlayın diyor. Lenin diyor ki bu duruma asla silahsızlanın demeyeceğiz, boş barış naraları da atmayacağız. Askere gitme demeyeceğiz. Askere git komutanını vur diyeceğiz. Tam da kendi sorunlarını çözmek için emekçilere doğrudan bağımlı olduğu için hiç bu kadar güçsüz olmamıştı diyor. Siz olağan bir kitle hareketinin olağan yükselişinden reformistçe medet umduğunuz için bu size hayal geliyor diyor.

Emekçi yığınlar güçsüz oldukları zaman değil, güçlü oldukları zaman harekete geçer. Ekonomi yükselince mesela grevler artar. Patron benim üzerimden çok para kazanıyor ben grev yaparsam karı düşer dayanamaz buna der. Ya da seçim dönemlerinde grevler patlak verir. Bana muhtaç hükümet bu dönemde der ve grev yapar. Renault grevi en son 2015'te olmuştu hatırlayınız. Gecekondu mücadeleleri gene seçim dönemlerinde olur yada seçim dönemlerinde bir kat daha çıkılır. Hükümetin kendisine bağımlı olduğunu fark ettiği zaman

Aynı şekilde neden emperyalizm çağı aynı zamanda ezilen halkların kurtuluş çağı? Emperyalistler kendi işçi aristokrasisini bile değil o güne kadar itilmiş kakılmış kesimleri silahlandırıp savaşa sokuyor. İngilizler Hintlilerin eline silah veriyor. Çanakakale'de kimler savaşıyor? Anzaklar, koloni askerleri. Kürt ayaklanmaları da asıl olarak I. Emperyalist Paylaşım Savaşı neticesinde ortaya çıkıyor çünkü ayaklanan kesimler savaşa alınmış. İşte seferber etmek budur.

Devrimci durum ne kadar sürer? Lenin 1912'de devrimci durum vardı Rusya'da diyor. 1928'e gelindiğinde hala devrimci durum tespiti yapılıyor. Eylemlerle başlayıp biten bir devrimci durum yok. Üç aydır eylem olmadı devrimci durum bitti diye bir şey yok. Devrimci durum yapısal bir soruna işaret eder. Biz de Türkiye'deki yapısal duruma işaret ediyoruz. Devlet yekpare olarak burjuvazinin ortak çıkarları için hareket eden, hâkim sınıfın işlerini yürüten bir komite olmaktan çıkmış durumda. Ve bu durum 2013'ten beri var. Kendi sorunlarının çözümü için demokrasi vaat etti, Kürt sorununu çözmeyi vaat etti ve bu beklentileri karşılamadı. Temel sorun Tayyip Erdoğan'ın nasıl gideceğine hapsolmuş durumda. Düşünsenize Kürtleri Millet İttifakı'na oy vermeye ikna ediyorsunuz. Devrimci durum olmasaydı bu mümkün müydü? Kitleleri kendilerince sorunu çözmek için hareket ettiriyorlar. Gene kitlelerin faaliyetinde önemli bir artış var. Gezi eylemleri, Adalet yürüyüşü, seçimlerde herkesin müşahit olması, kanal İstanbul için imza kuyruklarına girilmesi ege-menlerin Türkiye emekçilerine siyaset zerk ettiğinin göstergesi.

Peki devrimci durum ne anlama gelir ne anlamına gelmez? Devrimci durum komünistlerin birliği sorununu çözmediği gibi gündelik mücadelenin önemini yitirdiği anlamına da gelmez. Devrimci durum var o zaman seçimleri boykot edelim denmez. Seçimleri kullanırsın, parlamentoyu kullanırsın ki parlamentonun bir işe yaramadığını gösteresin. Tam tersi devrimci durum gündelik mücadelenin sorumluluklarını artırır.

İstanbul'dan Komünistler

Siyasi gelişmeleri sohbet ve söyleşilerle takip ediyoruz

Sokağa çıkma yasağı koşullarında "2021'de Devrim Rüzgârları Dünyada Daha Sert Esecek, Devrimci Durum Var Devrimci Parti Yok" manşetli Aralık gazete sayısındaki yazılar hakkında yaptığımız aile ziyaretlerinde sohbet etme fırsatı bulduk.

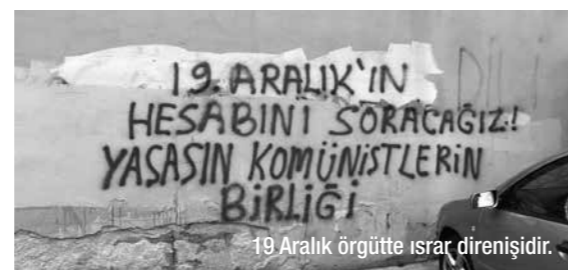
Konuk olduğumuz evlerde "Devrim koşullarının henüz olgunlaşmadığı" ve "HDP'nin konumuna dair kafa karışıklığı içerisinde bulunduğu" dile getirildi. Biz Türkiye'de devrimci durum tespitimizin ne anlama geldiğini açıkladık. Kitlelerin faaliyetlerinde önemli bir artış olmasına rağmen en büyük üçüncü parti olmayı sürdüren HDP'nin sessizliğini bozmadığını anlattık. Nesnel koşulların devrimci partinin kurulma aciliyetini dayattığını, HDP'nin suskunluğunu koruduğu durumda dahi akıntıya karşı yüzmeye cesareti gösteren komünistlerin bu partinin çatısı altında birleşmesi gerektiğini anlattık.

19 ARALIK DEVRİMCI ÖRGÜTE ISRAR DİRENIŞİDİR

1 Mayıs Mahallesi'nde 19 Aralık söyleşi gerçekleştirildi. Söz alan yoldaş şunları dile getirdi:

"19 Aralık öncesi devlet cezaevindeki devrimcileri tehdit olarak görmekteydi çünkü cezaevi dışında tasfiyeci unsurlar devrimcilikten kaçarken cezaevindekiler örgütlü devrimcilikte ısrar etmişlerdi. Sol akımlar arasında cezaevindeki tutuma ve 19 Aralık'a karşı farklı yaklaşımlar söz konusudur. Bu darbedir diyenler ve bu bir direniştir yenildik diyerek yaklaşanlar olmuştur. Bugün de var olan tasfiyeci unsurlar 19 Aralık'ta devlete karşı bir tutum sergilemek bir yana örgütlü

mücadeleyi kırmaya yönelik devletin yanında yer almışlardır. Bizim asıl üstünde durmamız gereken konu şu ya da bu yaklaşımları düzeltmek bu yaklaşımlarla tartışmak değil siyaseti kim yapar sorunu tartışmaktır. Aydınlarla bel bağlayan tutum 19 Aralıklardan beri devam etmektedir. Bunun dışında bizim dışımızda bugün de bağımsız siyaset izleyen yoktur. Öncesinde ortak tutum sergileyen devrimciler bugün tutum almayı Amerikancı muhalefete bırakılmış durumdadır.

2010'larda gerçekleştirilen açık grevlerinin 19 Aralık'tan farkı Arap Baharı'nın da etkisiyle kitlesel mücadelenin büyümesidir. Kitleselleşen eylemlerden korkan devlet masada anlaşmaya gitmiştir.

Zindanların dışında da örgütlü mücadeleyi yürütmeyen hiç kimse 19 Aralık direnişine sahip çıkamaz. 19 Aralık'ı ele alırken cezaevlerindeki durumdan değil dışarıdaki aydınlara bırakılan siyaseti konuşmak gerekir. Bugün 19 Aralık'ın hesabını soracağız diyen siyasetlerle biz nerede hata yaptık kayıplarımız neden bu kadar oldu ya da şu an ne yapmak gerekir diye sormak gereklidir.

Biz eğer burjuva düzeni yıkacağız diyorsak bunu 19 Aralık militanları gibi militanlarla yapacağız. Komünistlerin birliği mücadelesi devrimci bir partiyle taçlanmadığı sürece bu tarz yenilgiler

alınacaktır. 19 Aralık bir yenilgi ve Gazi Ayaklanması da istenilen sonuca ulaşamadıysa bu bir önderlik eksikliğinden kaynaklıdır. Biz komünistlerin verdiği mücadele bugün devrimci bir parti inşası mücadelesidir. Bu mücadelede sadece karşı devrimci halk düşmanlarından değil, bugün 19 Aralık'ta yitirdiklerimizi devrimci şairlerle anıp o dönem tek bir cenazede bile boy göstermeyenleri de unutmuyacağız."

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ GÜNDEMLİ SÖYLEŞİ

Boğaziçi Üniversitesine kayyım atanmasıyla birlikte başlayan protestolar hakkında 1 Mayıs Mahallesi'nde bir söyleşi gerçekleştirdik. Söyleşimiz 8 kişinin katılımı, sunum ardından soru ve görüşler ile devam etti.

Söz alan yoldaş şunlardan bahsetti: Dünyada devrimci durum var, yönetenler artık eski yöntemlerle yönetemiyor, ezilenler de eskisi gibi yönetilmek istemiyor. Türkiye'deki rejim krizinin açmazlarının gün geçtikçe belirgin hale gelirken kayyımın saldıran iktidar neyle karşılaşacağını kestiremiyor. "Faşizmin karanlığının içine bastırıldığı" tespitlerine karşın direniş büyümekte. Türkiye'deki bu devrimci durumdan kaynaklanacak direniş ve ayaklanmalara komünistlerin birleşik bir kitle mücadelesi çağrısı yapılması gerekir. Oysa Boğaziçi ile Kürdistan'a kayyım saldıran aynı yerden gelirken savunmayı örnekle yükümlü olan solcular geçelim birleşik mücadele hattını, eylemlerde kendi kimliklerinden rahatsız olma durumuna düşmüşlerdir. Kadıköy'de yapılan destek eylemine siyasi kimliklerle katılmaması, bayrak getirenlerin utangaç bir şekilde bayraklarını

açmaması sıradan bir üniversite öğrencisi gibi katılmaları bizim krizimizdir; kayyımdan önce irdelememiz gereken nokta burasıdır.

Bizim perspektifimiz bu eylemleri solculara ulaşmak için kullanmak, parti birliğini savunmak olacaktır. Tarihe önel müdahalemizi yapmadığımız sürece bütün direniş ve ayaklanmalar var olan ufkunun ötesine asla geçemeyecektir. Herhangi bir direniş veya ayaklanmaya örgütsüz müdahale edilemez, kazanımların da uzun vadeli olamaz. Komünistler Boğaziçi'ni ve bundan sonra olacak olan bütün direniş ve ayaklanmaların bu bilinçle yorumlar. Boğaziçi Üniversitesi veya başında TC yazan hiçbir kurum bizim değildir, devrim olana kadar da bizim olmayacaktır. Devrimin koşulu da devrimci partidir. Devrimci parti mücadelemizde, direniş ve ayaklanmalara gebe olan bu topraklarda bu direniş siyasetler üstü görenlere, yüceltip övgüler dizenlere, kısmi kazanımlar için heyecanlananlara bir sözümlük yoktur. Bizim sözümlük parçayı değil bütünü görümlük, tasfiye olmuş örgütlere rağmen devrim iddiasını hala koruyanlardır. Bu saldırılara karşı parti kuruluş mücadelemizde öne çıkıp sorumluluk almaya çağırıyoruz. Devlet ilk önce örgütlerin kapısını kınıyorsa, burjuva medya ilk önce örgütlü devrimcileri hedef gösteriyorsa, buna cevap verecek olan da merkezi disiplinli bir komünist partidir. Eylemler Türkiye'nin devrimci komünist partisini yaratma ihtiyacının ne kadar acil ve yakıcı boyutta olduğunu bir kez daha göstermekte, bize sorumluluğumuzu daha çok hatırlatmaktadır.

1 Mayıs Mahallesi'nden Komünistler

Faşizme karşı birleşik mücadele için önce bağımsız siyaset

Birleşik mücadele çağrısı yapanlar harekete geçmeye de hazır olmalı

17 Aralık Perşembe günü Gazi Mahallesi'nde, Partizan, SMF, Devrimci Parti, ESP, Mücadele Birliği ve Alınteri tarafından "Faşizme karşı birleşik mücadele" konulu bir panel gerçekleştirildi.

Panelde ilk olarak Devrimci Parti temsilcisi konuştu. Panel öncesinde polis ablukası ve engellemelerin mevcudiyetine atıfta bulunan konuşmacı, bunun birleşik mücadelenin kendisine bir saldırı olduğunu ifade edip Türkiye'nin devrim meselesinin birleşik devrim meselesi olduğunu vurguladı.

Ardından Alınteri temsilcisi konuştu. AKP'nin saldırılarıyla birlikte toplumun yarısından fazlasının karşıt olduğu bir rejimin ve devasa bir dinamizmin mevcut olduğunu söyleyen temsilci, öznelin tek başına bu dinamizmi örgütleyemediğini söyledi. Bu nedenle bir araya gelmenin bir zorunluluk olduğunu ifade etti.

Devamında ESP temsilcisi söz aldı. Son beş yılın kısa bir muhasebesini çıkararak bu süreçte faşizmin en azgın dönemiyle karşılaştığımızı belirtti. Tüm çıplaklığıyla görünen faşist bir rejimden bahsetti. Ardından iktidarın yönetememe krizi yaşadığını belirterek bundan doğacak dinamikleri örgütleyecek özneye duyulan ihtiyacın altını çizdi.

Daha sonra Mücadele Birliği temsilcisi söz aldı. Türkiye'de faşizmin 12 Eylül'le birlikte kurumsallaştığını söyleyen konuşmacı, bunu de-ğıştirmek için seçim değil iç savaş olduğunu vurguladı. Hâlihazırda Türkiye ve Kürdistan'da iç savaşın ve devrimci durumun mevcudiyetinin altını çizdi. Kitlelerin, devrimcilerden önderlik beklediğini vurgulayan konuşmacı "bu önderliği Gezi'de ortak bir program oluşturarak yapabiliriz, hala da yapabiliriz" diyerek yan yana gelen kurumların ortak bir programla kitlelere gitmesi gerektiğini belirtti.

Sonrasında SMF temsilcisi söz aldı. Faşizmin AKP iktidarıyla başlamadığını, devletin kurucu mirasında yer aldığını belirten konuşmacı, bunun bazen açık bazen kapalı şekilde metot farklarıyla uygulanabildiğini söyledi. Devrimci durumun nesnel bir mesele olduğunu ama tek başına yeterli olmayıp sühjektif olarak da devrimci bir önderliğinin devrim için şart olduğunu belirtti. Devrimci dinamiklerin devrimin müttefikleriyle buluşması gerektiğini söyleyen konuşmacı, bu

birleşik mücadele perspektifi için gereken birikimin de mevcut olduğunu söyleyerek konuşmasını bitirdi. Son olarak Partizan temsilcisi söz aldı. Devletin, saldırılarını arttırdığını söyleyen temsilci devrimci örgütlerin birleşerek buna alternatif olmaya çalıştıklarını söyledi. Soru cevap kısmına geçildi. Bu birleşik mücadeleden nereye gidileceği, kitlelere bu toplumun kitlelere önderlik edip edemeyeceği soruldu. Panelin ikinci kısmında KÖZ adına söz alan yoldaş şunları söyledi: "Öncelikle böyle bir süreçte panel yapıyor olmak önemli ve anlamlıdır. Sokağa çıkma yasakları, salgın koşulları ve polis baskısına rağmen. Bu sebeple paneli düzenleyenleri ve bu panele katılım gösterenleri kutluyorum. Konuşmacıların konuşmalarında ortaklaştığı faşizm tespitinden öte bir tespit var. Devrimci durum tespiti. KÖZ olarak Türkiye'de uzun süredir devrimci durum baş gösterdiği tespitini yapıyoruz ve devrimci durum sürekliliğini korumakta. Kitleler belirli şekillerde bunu göstermekte. Ancak biz biliyoruz ki her devrimci durum devrime yola açmaz her devrim de proleter devrimle sonuçlanmaz. Bunun yolu ancak bağımsız siyasetten geçer ve bu bağımsız siyasetin kitlelere mal edilmesinden geçer. Bugün bir zeminde buluşmuş olması ve birleşik mücadelenin imkânlarının aranıyor olmasını önemsiyoruz. Zira KÖZ olarak yıllardır birleşik mücadele için çalışmalar yürütüyoruz. Bunun için çalışmalar yapıyor ve çağları yapıyoruz. 2019 yerel seçimlerinde burjuvaziden bağımsız bir hat örmek adına bir seçim çalışması yaptık ve bunu ortaklaşmanın yollarını aradık. Korona döneminde sokağa davet ettik. Son olarak ESP

ve akabinde HDP'ye yapılan saldırılara karşı birleşik mücadeleyi savunup sokakta bu saldırıları püskürtürüz dedik. Gereğini de yaptık. Burada bulunan bileşenleri de bu mücadelede ortaklaşmaya çağırarak.

Bu sebeple bundan sonraki herhangi bir mücadele birlikteliklerinde yer almayı önemsiyoruz ve buna kapımızı açtık. Temeli çürük cumhuriyet gerileyen hükümet yıkılmadıkça yıkılmayacaktır. Yaşasın devrimci mücadele."

Panel soruların cevaplanması ardından sonlandırıldı.

Komünistler olarak faşizm tespiti yapanlardan ve faşizme karşı birleşik mücadele çağrısı yapanlardan farkımız belirgin olarak görünmektedir. Hareket etmek ve eylemli mücadeleye geçmek için herhangi bir birliğin kurulmasını beklemedik. Biz harekete geçelim başkaları da olursa ortaklaşsınız dedik. Her daim ezilenlere burjuvaziden bağımsız siyaset taşımayı önümüze koyduk. Bunları yaparken elbette kitlelere önderlik edeceğimiz ve kitleleri harekete geçireceğimiz yanlısına kapılmadık. Komünist bir parti olsaydı nasıl hareket ederdi bunu gösterdik. Böyle bir partiyi, Komünist Enternasyonal'i yaratan parti gibi Leninist bir parti kurmayı amaç edinenler kuracaktır.

Platformumuzun "acil görevi" Komünist Enternasyonal'in ilk dört kongresine uyan ve ilk dört kongreyi kendine kılavuz edinen komünist bir parti inşa etmektir. Görevimizin devrimci durum ile daha da acilleştüğünün bilincinde hareket edeceğiz.

Komünist Enternasyonal'in yere düşen kızıl bayrağını kaldıracacağız.

Yaşasın Komünistlerin Birliği!

Kadıköy'den Komünistler

Demokratik anayasa parlamentodan çıkmayacak

1 Mayıs Mahallesi'nde HDK'nın bir çalışması olarak, "Çoklu Kriz ve Demokratik Anayasa" gündemli bir söyleşi düzenlendi.

HDK adına söz alan kişi konuşmasında bu çoklu kriz hamlesinin genel gayesini, Mayısta Yaşam adına söz alan kişi ise demokratik anayasa talebini, bunun neden ele alındığını anlatan bir sunum gerçekleştirdi.

HDK: "Bu faaliyet HDK'nın salt dönem çalışması değil, genel perspektifte yürüttüğü bir çalışmadır. Çoklu kriz hamlesi, krizin kaynağının ne olduğu, halka yansması, HDK'nın genel tezlerini aksettirmesi gibi başlıkları kapsamaktadır. Güncel bir konu olup, somut bir sonuç elde edilinceye dek bu hatta ilerlemesi yönündedir. Geçen yıl bu kriz, ekonomik boyutu ile ele alındı bugün ise daha kapsamlılaşmış, ekolojiden, toplumsal ahlaka, siyasete dek derinleşen bir kriz olarak ele almaktayız. HDK'nın genel örgütlenme tarzı, yerelleri meclisler üzerinden hareketle geçirmek gibi bir perspektiftir. Son dönemde bu çalışmalarını sistemi teşhir etmeye dönük, halk demokrasisi, halk meclislerinin aktifleştirmeye dönük bir çalışma tasavvur etmekteyiz, bu da önümüzde önemli bir sorun olarak görülmektedir. Türkiye'nin, böylesi kırılma anlarında devrimi izah edecek bir hatta olmaması, halkın eksikliği olarak görülebilir. Salgın ile derinleşen krizden hala kendi çıkarını konuşurabilen bir iktidar da söz konusudur. Biriken bu toplumsal tepkiyi doğru bir yere entegre etmek gereklidir. Sistemin kolluk kuvvetlerine, iktidara kafa tutan çıkışlar olmakta, bunlara ulaşmak, mevcut sistemin çatlaklarını yapaylığı teşhir etmek gibi bir mekanizmaya gerek vardır. Bunları da halk meclisleri üzerinden inşa edeceğiz."

HDK'nın sunumunun ardından Mayısta Yaşam Kooperatifi adına söz alan konuşmacı demokratik anayasa talebi hakkında bir sunum gerçekleştirdi:

"Demokrasi kimin için meselesini ele almak gereklidir. Öncelikle şu andaki mevcut demokrasinin, burjuva demokrasisi olduğu tespitini yapmak gerekir. Ezilenlerin çıkarlarını gözetecek bir anayasa gerektiği söylenmelidir. Haliyle "demokratik anayasa" dediğimizde ezilenlerin lehine bir anayasa tanımına denk düşer. Peki anayasa nedir? Anayasa, yönetenlerin yönetilmesini sağlayan

Ancak ezilenlerin çıkarlarını gözetilen anayasa demokratik olabilir

olğudur. Bu sebeple toplumlarda anayasa krizi oluşmaktadır. Tüm toplumsal sorunlar da bu krizde düğümlenmektedir. Kriz, parlamenter yollarla çözülebilecek bir sorun değildir. Peki biz nasıl bir anayasa ve kurucu meclis talep ediyoruz? Öncelikle herkesi bu talep doğrultusunda birleştirmek gereklidir. Bugün STK'ların olduğu yerlerde bu talepler doğrultusunda eylemler düzenlenmelidir. Nasıl ki tarihte kurucu meclisler kurulmuşsa bizim de bunları örgütlememiz gereklidir. Bu talep edilmediği müddetçe somut sorunun üzerinden atılmış olacaktır."

HDK kurulduğu günden beri bu topraklardaki muhalif kesimleri bir araya getirmeye ve yerlerde meclisler üzerinden katılımcı demokrasiyi örmeye çalışmaktadır. Bulduğumuz alanda da mahalle meclisleri kurmuştur. HDK'nın hali hazırda yürütmüş olduğu toplantılarına biz de Mayısta Yaşam Kooperatifinde çalışma yürüten komünistler olarak katılım sağlamaktayız. Bu toplantılara katılmaktaki gayemiz ise salt siyasal görüşlerimizi anlatmak değil, aynı zamanda bulduğumuz yerelde yürütülecek olan faaliyetlere dahil olup, ortak ve daha güçlü faaliyetler yürütmektir. Bu faaliyetler, anlamlı ve politik bir faaliyetlerdir. Pratik faaliyetlerin içerisinde sol hareketle birlikte daha güçlü bir pozisyon yaratmak ve bu faaliyetler planlanırken ve yürütülürken de siyaset yaşayının olmadığı bir zeminde kendi siyasal görüşlerimizi aktarabilmek temel gayemizdir. Böylesi bir zemin diğer tüm siyasal kurumlar içinde savunmaktayız. Bu çizgiyi savunduğumuz için anlamlı olan tüm pratik faaliyetlerin örgütlenmesinde bilfiil sorumluluk alma gayreti gösteriyoruz. İşte 1 Mayıs Mahallesi özelinde yürütülen HDK faaliyetlerini de bu minvalde değerlendirip dahil olmaktadır.

1 Mayıs Mahallesi'nden Komünistler

Devrimci durum ve parti

İzmir'de 25 Aralık 2020'de gerçekleştirdiğimiz 'Devrimci Durum var, Devrimci Parti Yok' konulu söyleşiye Deri Kundura Tekstil İşçileri Derneği'nden arkadaşlar ve farklı siyasi çevrelerden birkaç arkadaş katıldı. Söyleşinin başında 19 Aralık'ta katledilen devrimcileri anarak onların tavrının devrimci örgütte ısrar tavrı olduğunu altını çizdik ve bu anlamda mücadelelerini sahiplendiğimizi belirttik. Söyleşide sunum yapan yoldaş KÖZ'ün arkasında duran komünistlerin neden (2013'ten bu yana) Türkiye'de devrimci durum olduğunu düşündüklerini Lenin'in ilgili üç saptamasını olaylar ve olgularla örneklenerek aktardık.

Yönetenlerin eskisi gibi yönetememesi, yönetilenlerin eskisi gibi yönetilmeme istememesi ve yönetilenlerin bu durumu kitlesel eylemliliklerle ortaya koyması ile özetlenebilecek bu üç madde (solun genelinde) yanlış yorumlanması ile meydana gelen Gezi ayaklanması, Hendekler ayaklanması, Kuzey ormanları ve Kanal İstanbul protestoları, Kobanê ayaklanması, Adalet Yürüyüşü gibi olayların tekil olaylar olarak görüldüğünü, böyle görüldüğü için de 'sönümlendi gitti bunlar, eylemlilik dalgası sona erdi' yanlış bakışı ile değerlendirildiğini ifade etti. Çıktılarını görmeye devam edeceğimiz bu kalkışmaların rejim krizinden bağımsız görülemeyeceğini belirten yoldaş, yaşananların 1910'larda yaşanan krizlerde Avrupa devletleri ve Rus Çarlığı'nda görülen rejim krizlerine benzerlik taşıdığını ve rejimin mevcut sorunlara çözüm üretmekte aciz düştükçe güçsüzeleştiğini belirtti.

Her durumda ne kadar güçsüzeleşirse güçsüzeleşsin rejimin devrimciler onu yıkmaya yeltenmeden kendiliğinden yıkılmayacağını dile getiren yoldaş, bu durumun reformist solcuların temel açmazı olduğunu ifade etti. Sunum sonrası sorulan sorularda da aynı noktaya değinen yoldaş, HDP'nin de içinde bulunduğu 'rejim krizine parlamenterist çözüm'cü solun, rejimin seçimle/kendiliğinden yıkılabileceğini düşündüğünü, bunun geçmişte reformistlerin sık sık tekrarladığı strateji hatasının bir benzeri olduğunu dile getirdi. Hükümeti yıkacak ve rejim krizine son verecek devrimci bir hareketin ancak devrimci bir parti ile mümkün olabileceğini ifade eden yoldaş, vücuda

gelecek bir bolşevik partinin böylesi bir devrimi komünist bir devrim olarak gerçekleştirmeye muktedir olabileceğinin altını çizerek devrimcilerin / KÖZ'ün arkasında duran komünistlerin temel ödevinin böyle bir partiyi kurmak olduğunu vurguladı.

Bir başka katılımcının sorduğu asgari ücret tartışmalarının nasıl ele alınması gerektiğine ilişkin soruya yanıt olarak ne asgari ücret konusunun, ne Suriyeli göçmenler konusunun, ne Kürt sorunu ve Kürdistan'ın dört parçasının bağımsızlığı konusunun ne de Kanal İstanbul konusunun veya herhangi bir toplumsal konunun birbirinden bağımsız ele alınmayacağını dile getiren yoldaş, hakça asgari ücret mücadelesinin Suriyeli mültecilere vatandaşlık verilmesi mücadelesinden ya da kayıym meselesinden ayrı olarak ele alınamayacağını, tüm bu mücadelelerin aynı sorunda, rejim krizi sorununda düğümlendiğini belirtti.

Sınıf çıkarını ve ulusal bakışı nasıl bir arada değerlendirmek gerekeceğine ilişkin bir soruya yanıt veren yoldaş, kimi zaman ulusal bakış açısının tüm sınıfın çıkarlarını gözetmekten ayrı düşebileceğini, çözelimi Almanya'daki Alman işçilerin oradaki Türk ve Kürtlerin olmasını (ücretler aşağı çekileceği için) olumsuz değerlendirebileceğini, veya Türkiye'deki işçilerin Suriyeli mültecilerin gelmesini (ücretler düşeceği için) istemeyeceğini, fakat sınıf tavrının ve komünist bakış açısının olgulara daha geniş bakmayı gerektirdiğini, böylesi durumlarda da sınıfın bütününün çıkarını gözeterek Almanya'da Kürt ve Türk işçilerin hakkını veya Türkiye'de Suriyeli işçilerin hakkını tüm sınıfın savunması gerekeceğini, bu sayede sınıfın hak kaybına uğramasının önüne geçilebileceğini, bu yaklaşımı da komünist bir parti kurma düşüncesinden ayrı bir yerde tutmamak gerektiğini vurguladı. Verimli bir ortamda gerçekleşen söyleşileri yeni gündemlerle tekrarlama konusunda söz birliğine vardık.

Devrim İçin Devrimci Parti,

Parti İçin Komünistlerin Birliği!

İzmir'den Komünistler

Köz'ün Sözü Faşizm yükselmiyor koşullar devrimcilerden yana

BURJUVA VÜCUDUNUN KALBİNDEKİ KRİZ

6 Ocak 2020 tarihinde Amerikan Kongresi, Trump'ın başkanlığa vedaşından iki hafta önce burjuva demokrasisine iman etmişleri dehşete düşüren bir saldırıya uğradı. Trump taraftarları kongre binasını işgal ettiler.

Marks, 1848 Fransız Devrimi hakkında yazarken Fransa ve İngiltere'yi karşılaştırıp krizlerin kaynağı kapitalist sistemin merkezi olsa da, krizin siyasi sonuçları olan devrimler en son bu merkeze ulaşır diyordu. Bu devrimlerin gücü merkez üzerindeki etkilerinden anlaşılabilir diye ekliyordu: "...bunalmırlar önce Kıta Avrupası'nda devrimlere yol açsa bile, bunların temelleri her zaman İngiltere'de atılır. Doğal olarak, şiddetli kopuşlar burjuva vücudunun kalbinden önce kollarında ve bacaklarında görülmelidir, çünkü ilkindeki denge kurma olasılığı diğerlerinde olduğundan daha yüksektir. Diğer yandan, Kıta Avrupası'ndaki devrimlerin İngiltere üzerindeki etkilerinin derecesi, aynı zamanda, bu devrimlerin, burjuva yaşam koşullarını gerçekten tehdit etme ya da bunların siyasi oluşumlarını etkilemekle sınırlı kalma düzeylerini gösteren bir terimometredir." Bu açıklama burjuva vücudun günümüzdeki merkezi Amerika için de geçerlidir. İçinden geçtiğimiz kriz özü itibarıyla Amerikan emperyalizminin dünyayı yönetmemesinden kaynaklanıyor. Bu krizin yarattığı dünya çapında devrimci durum Amerika'yı da etkisi altına almaya başlamıştır. Kongre baskını Amerika'daki siyasi krizin ulaştığı boyutu gösteren çarpıcı bir örnek olsa gerek.

FAŞİST DARBE GİRİŞİMİ DEĞİL DERİNLEŞEN SİYASİ KRİZ

Kongre baskınının ardından ABD'de başarısız bir faşist darbe girişiminin yaşandığı tespiti, hızla geçer akçe oldu. Hâlbuki Trump'ın faşist bir darbeye giriştiğini söylemek, nereden bakılırsa bakılınsın elde kalacak bir iddiydirdi. Herşeyden önce bir darbeyi gerçekleştirebilecek gücün devletin şu ya da bu kanadıyla itibatlı olması gerekir. Trump'ın dört yıllık başkanlığıysa bu anlamda bir hüsrana öyküydü. Trump bu süre içerisinde bürokrasi tarafından dışlanmış, kendi çalışma arkadaşları olarak seçtiği kesimlerle bile çalışamamış, çoğunu azletmek zorunda kalmıştır. Büyük bir buhrana sürüklenmiş olsa da Amerikan Cumhuriyeti'ndeki kriz, henüz Türkiye'deki boyutta değildir. Türkiye'de bir rejim krizi söz konusu iken, Amerika'da krize rağmen müesses nizam tüm kurumlarıyla ayakta. Kongre baskınında görüldüğü üzere, mızıkçılık yapan Trump'a kapıyı gösterebilecek, oyunun kuralına uymadığında yaptırım uygulayabilecek şekilde işlemektedir.

Faşist bir darbe için en azından faşist bir partinin varlığı gerekir; ama Trump'ın adaylığını dayattığı Cumhuriyetçi Parti, faşist bir parti olmadığı gibi, seçim sonrasında süreçte Trump'ın, "Seçimde hile var" iddialarına dahi destek çıkmamıştır. Faşist darbe iddiası Trump'ın çekirdek seçmen tabanının kimler olduğunu düşününce daha da gülünçleşmektedir. Ağırlıklı olarak sanayisizleşme sürecinde fabrikalardaki işlerini yitirmiş beyaz Amerikalılardan oluşan bu seçmen kitlesi, ne militarist bir dış politikayı tercih etmektedir ne de güçlü ve herşeyi merkezileştiren bir devlet aygıtını.

Trump'ın bir faşist olarak sunulması, Amerikan sermayesinin Trump'a karşı oluşturduğu geniş koalisyonun harcıydı. Trump bir faşist olarak sunulmasaydı ne Joe Biden Demokrat Parti'nin adayı ne de düzen kurumlarına sıkıca bağlı Kamala Harris başkan yardımcısı olabilirdi. Kongre baskınının bir darbe girişimi olarak sunulması, Amerikalıların her tarafı lime lime dökülen burjuva demokrasisinin mekanizmalarına iman tazelenmesini sağlama amacını taşıyordu. 28 Şubat darbesi öncesi haber bültenlerinde zikr görünümleri dakikalarda yayınlanan Acmendiler ne kadar seri bir tehdidi arz ediyorduydu, Trump'ın bizonlu takipçileri de en fazla o kadar faşist bir karşı devrim tehdidini büyütüyorlardı.

RESTORASYON MÜMKÜN MÜ?

28 Şubatçılar, Türkiye'de 12 Eylül Rejimi'ni restore etmeyi amaçlıyorlardı. Bugün de Trump

dönemini lanetli bir dönem, bir daha tekrarlanmaması gereken bir istisna olarak sunan Trump karşıtı koalisyon, Amerikan siyasetinin içeride ve dışarıda işler haline getirmek istiyor. Demokrat Parti içerisindeki Sanders-Cortez muhalefetinin, Biden karşınsındaki duruşuna bakılırsa bu plan şu anda işlemektedir. Sanders şimdiden, Trump gibi bir faşistin daha güçlü bir şekilde geri gelmesinin önünü kesmek için emekçilerin yaşam koşullarını düzeltecek "acil bir eylem planı"ni uygulama çağrısında bulunmuştur. Biden hükümetinin, Amerikan sermayesini içine düşüğü açmazdan kurtarmak için geniş bir harcama paketini gündeme aldığı göz önünde tutulursa, Amerikan emperyalizmine soldan göz kırpan "yetmez ama evet"çi tutumun süreceği anlaşılır.

Bir yandan Amerikan Merkez Bankası'nın marifetiyle, devletin harcamalarını arttırarak Amerikan ekonomisini canlandırma ve bu canlandırma paketiyle Amerikan işçi aristokrasisini ayakta tutma diğer yandan da Amerika'nın uluslararası itibarını tesis etme amacını taşıyan bu süreç ne yazık ki önemli bir çelişkiyle karşı karşıyadır. Zira her iki hedefe ulaşması için Amerikan hükümetinin sadece daha fazla masrafi üstlenmesi yetmez. Uluslararası normalleşme için Trump döneminde hız kazanan korumacı politikalarından vazgeçmek zaten rekabet kapasitesi düşük Amerikalı kapitalistleri iyice geriye düşürmek böylelikle Amerikan toplumunu ve siyasetini olduğu gibi ayakta tutmanın maliyetini arttırmak da gerekir. Kısacası çözümün kendisi sorunu daha da büyütme başka bir işe yaramamaktadır. Tüm bunların yanı sıra Amerika'nın bu doğrultuda attığı adımlar, Obama'dan beri izlediği dış politikadan köklü bir şekilde vazgeçmesini, askeri gücünü dünyanın her yanında hissettirmesini gerektirmektedir. Bu durumun kendisi de Amerika'nın içinde debelendiği açmazı büyüten bir faktör olacaktır. Irak Savaşı'ndan beri attığı askeri adımların ABD açısından fiyaskoyla sonuçlanmış olması da meselenin bir diğer yönüdür.

Kısacası ABD'nin içinde çırpındığı ve kapitalist üretim tarzının eşitsiz gelişmesinden kaynaklı iktisadi temelleri olan bu siyasi krizin şu ya da bu para politikasıyla, dış politika reformuyla düzelmeye imkânı yoktur. Amerika'daki siyasi kriz derinleşecektir. Kongre binasının, önümüzdeki dönemde çok daha şiddetli sarsılması olasıdır.

ERDOĞAN MHP'DEN KURTULAMAZ

ABD burjuva vücudunun kalbiyse Türkiye Marks'ın kolları ya da bacakları olarak işaret ettiği bölgededir. Hatta Lenin'in deyimiyle emperyalist zincirin zayıf halkası, daha önceden de ısrarla yazdığımız gibi Türkiye ve Kürdistan'dır. Bu anlamda rejim krizinin şiddetlendiğini gösteren olgulara her ay yenileri eklenmektedir.

İçinden geçtiğimiz döneme damgasını vuran Erdoğan'ın, MHP'ye bağımlılığını azaltma yönündeki girişimleridir. Erdoğan'ın, Milli Görüşçülerin peşinden kapı kapı dolaşması, peşpeşe demokratikleşme reformu vaatlerinde bulunması bu doğrultudaki arayışların göstergesidir. Adalet Bakanı'nun, MHP'nin AKP içindeki yansımaları olan Soylu karşınsındaki çıkışlarını da bu çerçevede yorumlamak gerekir.

Gelgelelim Erdoğan'ın bu yöndeki girişimleri, ABD'deki Trump sonrası restorasyon hayallerinden bile daha karşılıksızdır. Herşeyden önce 2015'ten beri süregelen bir iç savaş gerçeği vardır. Burjuva siyaseti ne kadar kaypak olursa olsun bu süreç içinde atılan adımlar tarafların bulunduğu pozisyonların katılaşmasına yol açmıştır. Dahası Cumhuriyetçi İttifakı'nda MHP pasif değil, belirleyici bir bileşendir ve halihazırda iradesini bilinçli olarak Erdoğan'ın bu yöndeki adımlarını sabote etmek için kullanılmaktadır. Gelecek Partili Özdağ'a yapılan saldırı, MHP'nin "HDP'yi kapatalım", "HDP'lileri itlaf edelim" çağrılarını, emniyetin HDP bürolarına yaptığı operasyonlar, Soylu'nun Adalet Bakanı'ni sıkıştırmak için yağdırdığı tutuklama talimatları bu doğrultuda atılan adımlar olarak görülmelidir. Erdoğan, demokratik reformlardan bahsettiği sürece MHP'nin bu yöndeki girişimleri misliyle sürecektir.

Erdoğan'ın, filmi 2015 öncesine sarma yö-

nündeki adımlarını karşılıksız bırakacak daha önemli bir faktörse "Reis" in gerileyişinin kendisidir. Erdoğan, bugün ne devlete ne de partisine hâkimdir. Tek değil kuşatılmış adamdır, gerileyişi nedeniyle tüm manevra kabiliyetini yitirmiştir. Pazarlık yapacağı kesimlere sunabileceği hiçbir şey kalmamıştır. Bu anlamıyla Erdoğan'ın kendisi batık bir girişimdir. Erdoğan'a ayakta kalması için destek vermek bu batık projeye ortak olmak anlamına gelecektir. Bu durumun kendisi Millet İttifakı'nın herhangi bir bileşenin Erdoğanla uzlaşma ihtimalini düşürmektedir.

REFORM HAYALLERİ CUMHUR İTTİFAKI'NI BÖLERKEN BASKILAR MUHALEFETİ SİNDİREMİYOR

Burjuva diktatörlüğünde baskı da reform da hâkim sınıfın başvurduğu araçlar arasında gelir. Baskı ve terör yoluyla devrimci hareketleri ezme, bu hareketlerle ittifak kurmaya yeltenenleri ürkütme mümkündür. Reform yoluyla işbirlikçi reformist akımların önünü açmak, bunlar aracılığıyla devrimci görüşlerin proleter hareket içinde önünü kesmek de mümkündür.

Hâkim sınıf, egemenliğini pekiştirmek istediği dönemlerde ise bu iki aracı birlikte kullanır, seçmeli terör/seçmeli reform uygular. Devrimcilikte ısrar edenleri ezip tasfiye eder, sınıf işbirliğine yönelenleriyse ödüllendirir. Aslına bakılırsa Türkiye'de doksanların başından Gezi'ye kadar ki süreçte muhtelif şekillerde hayata geçirilmeye çalışılan, ama bir türlü başarılı olmayan tam da bu seçmeli terör politikalarıdır.

Bugünkü durum ise tam tersidir. "Evdeki yüzde elliyi zor tutuyoruz" yalanının karşılıksız olduğu, önce Gezi sırasında sonrasında 6-7 Ekim başkaldırısında ortaya çıkmıştır. Kendi tabanını silahlandırmak şöyle dursun hareketi geçiremeyen Erdoğan, Kılıçdaroğlu'na yumruk attırarak için bile MHP'ye başvurmak zorunda kalmıştır.

MHP'nin bir burjuva kitle partisi olmadığı açıktır ama Erdoğan'ın desteği olmasaydı az daha genel başkan koltuğuna parlamenter yolu seçenlerin oturacağı da bir vakadır. Bu partinin iktidarı için harekete geçmiş faşist bir parti olmadığı daha da açık olmalıdır. Doğrusu bugünkü ÖDP 12 Eylül öncesinin Devrimci Yol'una ne kadar benziyorsa, Cumhuriyetçi İttifakı'nın bileşeni MHP de yetmişli yıllardaki MHP'ye o kadar benzemektedir. HDP'ye saldırmaya cesaret edemeyen MHP'li Gelecek Partisi genel başkan yardımcısı Selçuk Özdağ örneğinde görüldüğü üzere eski mesai arkadaşlarıyla yetinmektedirler. Hâl böyle olunca Erdoğan'ın ve MHP'nin elinde muhalefeti sindirmek için kalan tek silah devlet aygıtıdır. Ancak ordusu, polisi, mahkemesiyle devletin kendisi de bütünlüğünü yitirmiş durumdadır. Hükümetin uyguladığı şiddet muhalefeti sindirmekten uzaktır.

Reformlara gelince, AKP'nin sicili bu konuda herhangi bir inandırıcılık sağlamanın önündeki bizzatli engeldir. 2007'deki Kürt açılımı önce Milli Birlik projesine dönüşmüş sonrasında onbin HDPLi hapse atılmış, sınır ötesi operasyonlar başlamıştır. 2010'da başlayan yeni anayasa girişimleri beş sene sonunda hüsrana uğramış, nihayetinde 2017 referandumu işleri iyice içinden çıkılmaz hale getirmiştir. Çözüm süreci masasını tekmeleyen, Kuzey Kürdistan'ı kana boğan Erdoğan'ın kendisidir. Güney batı Kürdistan, Türk ordusunun işgali altındadır. Beş senedir hapiste tutulan Demirtaş'ı serbest bırakmayanlar Leyla Güven'i bir kez daha tutukuyorlar. Karşılıksız reform vaatleri Cumhuriyetçi İttifakı içindeki gerilimleri arttırırken AKP'den ayrılan ekiplere cesaret veriyor.

Şiddeti sindiremeyen, reformu ümit veremeyen bir hükümetin yumuşama girişimlerinin aslında bir zayıflığa işaret ettiği ezilen ve emekçi yığınlar tarafından sezdikçe bu kesimlerin cesareti artar ve reformistlerin kitle hareketini denetleme becerisi azalır. Türkiye tam da böyle bir dönemden geçmektedir.

KOŞULLAR FAŞİSTLER İÇİN DEĞİL DEVRİMCİLER İÇİN ELVERİŞLİDİR

Yetmişli yıllarda solda yapılan faşist diktatörlük tespitleri, burjuva diktatörlüğünün bir başka

biçimi olan burjuva demokrasisine dair hatalı değerlendirmeler içerse de, verili siyasi düzenin hiçbir kurumuna yaslanarak siyaset yapılamayacağı sonucuna varıyordu. Bu da elbette devletin yasalarna boyun eğmeyen devrimci örgütlenmeleri şart koşuyordu. Bugün Türkiye'de faşizm tespiti yapmanın böyle bir siyasi sonucu yoktur. Öyle ki HDP'nin kendisi bile faşizme karşı birleşik mücadele platformlarında yer alabilmektedir.

Günümüzde gerek Amerika'da gerekse de Türkiye'de konsolide olan/yükselen faşizm tespitlerini yapanların amacı elbette devlete karşı emekçilerin bağımsız mücadelesini yükseltmek değil. Onlar "faşizm yükselirken" devrim propagandası ve ajitasyonu yapmanın sekterlik olduğu varsayımıyla, karşı devrimci saldırıları abartarak sözüm ona faşizme karşı mücadele eden Amerikalı muhalefete yedeklenmenin bahanelerini üretiyorlar.

Tam da bu noktada Klara Zetkin'in 1923 yılında Komintern'in Yürütme Komitesi'nin plenumuna sunduğu rapordaki "Faşizm, proleter devrimi gerçekleştirememiş proletaryanın çekmeğe mahkum olduğu cezadır." tespitini hatırlamak gerekir. Zetkin elbette faşist hareketin esas olarak devrimci bir harekete tepki olarak yükseldiğine dikkat çekmektedir. Bu bakımdan da henüz ortada devrimci bir hareketin bulunmadığı koşullar altında ABD'de yahut Türkiye'de faşist bir karşı devrim tehdidi aramak beyhudedir. Ama aynı saptamanın başka bir anlamı daha vardır. Faşist hareketin devrimci hareketi takip etmesi, ona tepki olarak gelişmesi başlangıçta koşulların devrimciler açısından çok daha elverişli olduğu anlamına gelir. Faşist bir hareketin yükselişe geçmesi için devrimci bir hareketin yükselişe geçmesinin yanı sıra devletin onu bastırmada yetersiz kalması gerekir. Bugün Türkiye'de yansansa tam tersidir. Giderek şiddetlenen devrimci duruma, devrimciler için elverişli hale gelen koşullara rağmen devrimci güçler reformist kuşatmayı kıramıyorlar. Bu koşullar altında faşist bir yükselişten söz etmek abestir. Doğrusu devrimcilerin kendi ayaklarına vurduğu prangalara dikkat çekmektir.

BOĞAZIÇI'NDE MÜCADELE EDENLERİN ÖVGÜYE DEĞİL DEVRİMCİ PARTİYE İHTİYAÇLARI VAR

Geride bıraktığımız haftalar içerisinde Boğaziçi Üniversitesi'nde başlayan kayyım rektörü protesto hareketi tam bu çerçevede anlam kazanır. Boğaziçi'nde ve diğer üniversitelerde söz konusu mücadelenin başını çeken öğrencileri sadece öğrenci olarak görmek büyük bir yanlılığı olacaktır. Bugün eğer Boğaziçi'nde kayyım karşıtı bir mücadele yürüyorsa, bu mücadele başka üniversitelerdeki destek buluyorsa bunun sebebi üniversitelerde sol akımların sahihsiz ve pusulasız bıraktığı ama devrimci bir arayış içinde bulunan yığınla militanın bulunmasıdır. Söz konusu kesimler bugün öğrenci hareketinin nasıl büyütülüp kitleleştirileceğine dair tavsiyelere ihtiyaç duymuyor. Onlar asıl üniversitelerdeki hareketi toplumun diğer kesimleriyle hükümete karşı bir seferberlik içinde birleştirmek için devrimci bir partinin önderliğine ihtiyaç duyuyorlar.

Kapitol baskını da Boğaziçi protestoları da sadece siyasi gelişmelerin bir bütün olarak devrim dinamiklerinden yana olduğunu göstermiyor aynı zamanda devrimci önderlik boşluğuna işaret ediyor. Tam da bu yüzden bu gün yapılması gereken sınıf düşmanının açmazları karşısında ferahlama hissine kapılmak, şu ya da bu toplumsal mücadeleye övgüler düzmek değil tüm bu mücadelelere önderlik edecek devrimci partiyi yaratmaktır. Bugün muhtelif muhalif hareketlerin önüne nasıl gerçekleştirileceğini kimsenin bilmediği mücadele hedefleri koymak soyut temennilerin ötesine geçememek anlamına gelir. Tersinden somut bir çözüm iddiasında bulunanlar devrimci bir partinin kuruluş kongresinin nasıl örgüleneceğine dair net bir yol haritası çizmesi gerekir. Köz'ün arkasında duran komünistler tam da bu haritanın propagandasını yapıyorlar.

Şefik Hüsnü çizgisiyle hesaplaşmadan Mustafa Suphilerin TKP'sine sahip çıkılamaz!

“Yoldaş! Bu 15 ölü bizim için nihayet 15 isimsiz komünisttir; ve sen bu isimsiz ölüleri dünyanın her dağında, her köşesinde, her denizinde bulursun! Bu isimsiz ölülerin isimleri cisimleri bizim için hiçtir. Biz her yaşayan işçi kadar, her ölen komünisti de farksız tanıyoruz. Çünkü biz ayrılsız, sınıfsız bir toplum yaratmak istiyoruz.”*

Mustafa Suphi Bakü Doğu Halkları Kurultayı'na giden trende.

Yaşadığımız topraklarda kurulan ilk komünist parti 10 Eylül 1920'de kurulan TKP'dir. Gerek TKP'nin bu topraklardaki ilk komünist parti olması gerekse de önderlerinin Kemalist hükümet tarafından katledilmesi, Türkiye sosyalist hareketini bu partiye sahip çıkmaya sevk etmiştir. Farklı geleneklerden gelen akımlar Mustafa Suphilere sahip çıktıklarını dile getirirler, kendileriyle onlar arasında bir bağ kurmaya çalışırlar. Ancak bu sahip çıkış platonik bir sahip çıkıştır. Çünkü aynı akımlar TKP'nin kurulurken ortaya koyduğu programı ve siyasal çizgiyi hatırlamamaktadır. Zaten bunlara göre TKP'nin programı ve siyasal çizgisi çoktan geçmişte kalmış eskimıştır. Oysaki bu program bir komünist partinin hiçbir zaman gerisine düşmemesi gereken amaç ve ilkeleri içermektedir.

Mustafa Suphilerin TKP'sinin siyasal çizgisinin mahiyetinin kavranmaması başka bir sonuca da yol açmıştır. Mustafa Suphilere sahip çıkanlar onların çizgisinin asla bağdaşmayacağı Şefik Hüsnü'ye de aynı muhabbetle sahip çıkmaktadır. Oysaki Mustafa Suphi TKP'si ile Şefik Hüsnü arasında bir süreklilik değil bir kopuş vardır.

10 Eylül 1920'de kurulan TKP doğrudan doğruya bir “işçi köylü şuraları hükümetini”, yani proletarya diktatörlüğü demek olan bir Sovyet cumhuriyeti hedefini önüne koyarak bir proleter devrim stratejisini benimsemiştir.

TKP'nin programında “demokratik denilen meşrutî hükümetlerde de yönetimin parlamentarizm ve halkçılık adı altında ayrıcalıklı tabakalar elinde bir tekel haline geldiği” belirtiliyor, partinin bütün varlığı ile bir “işçi ve köylü şuralar cumhuriyetinin tesisi yolunda yorulmaksızın çalışmayı vazife bildiği” ilan ediliyordu.

Bu program benimsendiği sıralarda Anadolu topraklarındaki siyasal gelişmelerin nasıl bir siyasal iktidarla taçlanacağı henüz belli değildi. Anadolu'da bir yanda eski Osmanlı paşalarının ve mütegalibenin vatani kurtarma arayışları belirirken bir yandan da antiemperyalist ayaklanma mayalanmaktaydı.

Ama daha burjuva partileri örgütlenmeden Bolşeviklerin teşviki ve desteği ile kurulan TKP'nin önder kadroları bu ayaklanmaya önderlik ederek bir işçi köylü şuralar cumhuriyeti ile taçlandırmak amacıyla bu topraklara ayak basıyorlardı.

Sanılanın ve iddia edilenlerin aksine, Mustafa Suphi ve yoldaşları Anadolu'daki Kemalist hükümete destek vermek için değil, onun proleter devrimci alternatifini yaratmak amacıyla yola çıkmışlardı. Zaten eğer böyle bir amaçları olsaydı kuruluş kongresi kararları arasında ve o kongrede benimsenen programda açık seçik bu amacı ilan etmelerine bir engel yoktu.

Buna karşılık TKP'den önce İstanbul'da Şefik Hüsnü ve arkadaşlarının kurdukları İşçi Çiftçi Sosyalist Fırkası tam da bu görüşte idi. Onlar işgal şartları altında ayrı ve bağımsız bir mücadele yürütmek yerine Ankara merkezli Kuvayı Milliye hareketini desteklemekten yana idiler. Hatta bu maksatla kendi partilerinin faaliyetini tatil edip bu harekete katılma kararı almışlardı.

Şefik Hüsnü ve arkadaşları da 1920'de toplanan TKP kuruluş kongresine davet edildiler; bu partiye katıldılar ve yönetimine de girdiler. Ama kongre onların Menşevik görüşlerini benimseme-

di; TKP'nin ilk programı İÇSF'nin Menşevik çizgisine göre yazılmadı; proleter devrimci bir Bolşevik çizginin damgasını taşıdı.

Şefik Hüsnü TKP kurulmadan önce yayınlanan Aydınlık'ta yazarken Kuvayı Milliyecilerin siyasi örgütlenmesini ifade eden Büyük Millet Meclisi'ni “hâkimiyet-i milliyeden iktidar alan bir halk hükümeti” sayıyordu. Bu hükümeti devirip bir şuralar cumhuriyeti kurmak yerine “devlet makinesinin eksikliklerini tamamlamak ve gelişmesini sağlamak” gerektiğini savunuyordu. BMM'nin bir burjuva aygıtı olduğunu perdeleyen yanılsamalar yaymakla meşguldü. BMM'nin güya bir Sovyet şeklinde örgütlenebileceğini savunuyordu. Bu burjuva meclisinin kuvvetler birliği ilkesine göre örgütlenmesini ve işçilerin işçi mebuslar yoluyla mecliste temsil edilmesini öneriyordu. Hükümeti bir “iş ve işçi hükümeti” haline getirmeyi hedef olarak benimsiyordu. Hatta Hüsnü'ye göre bir işçi hükümetinin oluşabilmesi için “rical-i devlet arasında marksist bir zihniyetle hareket etmeğe hevesli görünen şahsiyetler” bile vardı!

Oysa TKP programında “demokratik denilen meşrutî hükümetlerde de yönetimin parlamentarizm ve halkçılık adı altında ayrıcalıklı tabakalar elinde bir tekel haline geldiği” ifade edilmiş ve dolayısıyla burjuva meclisten bağımsız işçi köylü şuralarına neden ihtiyaç olduğu anlatılmıştı. Zaten Komintern'e bağlı olduğunu ilan eden bu partinin devlet hakkındaki görüşleri hiçbir yanılsamaya yer bırakmayacak kadar netti. Devlet demokratik de olsa egemen sınıfların baskı aygıtı idi ve yıkılıp yerine “kapitalizm ile komünizm arasındaki geçiş dönemine ait bir hükümet şekli” kurulması gerekiyordu; bu proletarya diktatörlüğü tanımının ta kendisiydi.

1922 yılında bile, yani Suphi ve yoldaşları öldürüldükten sonra ama daha TC kurulmadan TKP hala kuruluşundaki çizgiyi yansıtan bir tuma sahipti. O tarihte yayınlanan bir broşürde BMM hakkında “kendilerini halkçı olarak adlandıran sırf burjuvalardan ve zorba takımından oluşan bu meclis” diye söz edilmişti.

Oysa Şefik Hüsnü Ağustos 1923'te yazdığı “Halk Millet Meclisi'nden ne bekliyor?” başlıklı yazısında bu çizgiyle bağdaşmayacak şekilde işçi yığınları arasında BMM'nin işçi, köylü kitleleri adına siyaset yapabileceği umidini yaymaya başlamıştı:

“Meclis'in çoğunluğu, işçi ve köylü geniş halk kitlelerine dayanarak mı, yoksa bazı imtiyazlı zümre çıkarlarına adına mı faaliyette bulunmak niyetinde olduğunu gösterecektir. Biz bu iki şıktan birincisinin gerçekleşeceği kanısındayız ve toplumun selameti adına böyle olmasını bütün varlığımızla temenni ediyoruz.”

Onbeşlerin öldürülmesinden sonra kısa zaman içinde partiye damgasını vuran Şefik Hüsnü'nün çizgisi olmuştur. Böylece TKP'nin işçi sınıfının görevini “savaşarak Türkiye'nin kaderini bilfiil ele almak” olarak tarif eden çizgisi tarihe karışmıştır. Şefik Hüsnü Türkiye'nin mukadderatını BMM'ye dolayısıyla Kemalistlere bırakmış, işçi sınıfının önüne “var olan inkılabı gereği gibi hazmetmek” ve burjuvaziye basınç uygulayarak muhalefet yoluyla burjuva reformların derinleştirilmesi görevini koymuştur. Bu tutum 1905 devrimi sırasında Lenin'in “siyasal oportünizm” olarak adlandırdığı Menşeviklerin tutumunun bir türüdür.

Şefik Hüsnü bir yandan da “sanayimizi de bu müddet zarfında geliştirebilirsek, o zaman sosyalizm vadisinde yeni adımlar atmak gereği ortaya çıkacaktır” diyordu. Hâlbuki 10 Eylül 1920'de kurulan TKP “Türkiye'de fabrikacılığın gelişmediğini, fabrikaların ve şehirlerin etrafında gelişkin ve toparlanmış bir proletaryanın oluşmadığını”, “sınıf savaşının ilkel gelişim dönemini yaşadığını” kabul etmekle beraber, bu şartların işçi köylü şuralar cumhuriyetinin kurulması açısından elverişsiz olduğu sonucuna varmamıştı. Aynı nesnel koşullardan yola çıkarak bir Sovyet cumhuriyeti hedefini ortaya koymuş ve bu doğrultuda kurmaylarını proletaryaya önderlik etmek üzere Anadolu'ya yollamıştı.

Şefik Hüsnü'nün ufkunu hiçbir zaman burjuva akımların önderlik ettiği bir ulusal kurtuluş mücadelesinin ötesine geçmedi. Kemalist hareketi “Türk milletini muhakkak bir ölümden ve ölümden de beter olan yabancı tahakküm ve esaretinden kurtaran milli birlik” diye andı ve ondan hep övgüyle bahsetti.

Oysa ki 1922'de TKP'nin bildirisinde bu “milli birlik” şu şekilde anılmıştı:

“... Bir müddet sonra meydana boş bulup inlerinden birer ikişer çıkıp gelen dünkü savaş kahramanları -başta Anafartalar'da ünlünen olmak üzere- büründükleri ulusal egemenlik perdesiyle yavaş yavaş halk kitleleri içine girmeye ve onları kendi etraflarında toplamaya koyuldular...”

Kemalist hareketin zaferinin kesinleştiği koşullarda dahi Şefik Hüsnü başka bir hedefe yönelmek gerekliliğini benimsemedi. Bu sefer de Kemalist hareketin kazanımlarını koruma hedefini öne çıkardı.

Dolayısıyla Şefik Hüsnü döneminde TKP'nin siyasetine Kemalistlerden başlayarak burjuvazinin çeşitli kesimleriyle ittifak veya uzlaşma arayışları damgasını vurdu. Hüsnü 1924'te Aydınlık'ta çıkan bir yazısında burjuvazinin farklı fraksiyonları arasında “inkılabı yapan ve yaşatmağa azmetmiş olanlar”la “derebeylik kalıntısı olan geleneklere ve Osmanlı hanedanına bağlı olanlar” arasında bir ayrım gözeterek işçi sınıfının “gericiliğin tehditkar taraftarlarına” karşı Anadolu'nun genç burjuvazisi ile el ele hareket etmesini savunuyordu.

Şefik Hüsnü'nün TKP'si “iktisat politikasında serbest rekabet sistemi mi yoksa devletçilik mi?” tartışmasında da yine menşevizmin izinden giderek, burjuvazinin farklı fraksiyonları arasında taraf tutmaktan çekinmedi. “Türkiye'nin emperyalist kapitalist devletlerin egemenliği altına düşmesi endişesine” mahal vermeyen bir iktisat politikası izlemesi gerektiğini savundu. Türkiye sosyalistlerinin serbest rekabet sistemi yerine tekelcilikten yana çıkmaları gerektiğini ve “cumhuriyet hükümetine bu mesafeyi kat ettirmek için var kuvvetleri”yle çalışmalarını söylüyordu.

Böylece burjuvazinin bir bölümüne karşı diğer parçayı savunuyor ve onun siyasal hattına yedekleniyordu. Yedeklenen parçanın da ülke içindeki her türlü muhalefet hareketini bastıran, komünistleri katleden ve hapse atan, Kürt ayaklanmalarını kanla boğan Kemalistlerin olması bir tesadüf değildi.

Aynı şekilde Şefik Hüsnü'nün Aydınlık gazetesinde Şeyh Sait ayaklanması İngilizlerin oynattığı bir irtica hareketi olarak tanımlamıyor, “Kahrolsun İrtica” “Yobazların Sarıkları Yobaz Zümresine Kefen Olmalı!” gibi manşetlerle gazete sayfalarına taşıyordu. Şeyh Sait Kürt Ayaklanmasının bastırılmasında TKP burjuva diktatörlüğüne açıkça destek sundu. Bunu da “Arkadaş kara kuvvet bizim de burjuvazinin de düşmanıdır. Bir her şeyden evvel bu düşmanı yemeliyiz; burjuvazi ile de ayrıca kozumuzu paylaşırız.” diyerek meşrulaştırılan bir çizgiye hayat verdi.

TKP'nin kurulurken ortaya koyduğu çizgiyle Şefik Hüsnü'nün görüşlerinin birbiriyle bağdaşmaz olduğu açıktır.

Zaten Hüsnü TKP'yi ortaya çıkaran koşulların anlamını da hiçbir zaman kavramamıştır. 1923 Haziran'ında Aydınlık'ta çıkan “Sosyalist Akımlar ve Türkiye” başlıklı yazısında, II. Enternasyonal'in oportünist partileri ile komünistler arasındaki ayrımların “Avrupa için hayati bir ehemmiyeti” olmakla beraber “memleketimiz açısından kıymetinin olmadığını” söylüyor, dolayısıyla “iki muhtelif hizbe ayrılmanın söz konusu bile olmaması gerekir” diyordu.

Bugün Türkiye devrimci ve sosyalist hareketinin ezici çoğunluğu (hatta Kuzey Kürdistanlı örgütlerin çoğu da) Mustafa Suphi ile Şefik Hüsnü arasında bir süreklilik olduğunu savunmakta en azından bunun aksini vurgulamamaktadır. SBKP'nin Kruşçev önderliğinde modern revizyonizme saplandığını iddia ederek o SBKP ile aynı çizgide hareket eden TKP'yi modern Revizyonist olarak tanımlayanların çoğu da TKP'nin Şefik Hüsnü ile birlikte oportünizme saptığını saptayıp öne çıkarmamaktadır.

Oysa Bolşevizm mirasına sahip çıkan komünistlerin ödevi Mustafa Suphilerin TKP'sinin çizgisiyle Şefik Hüsnü'nün TKP'si arasındaki ayrımları vurguyla belirginleştirmek olmalıdır. Bu hem oportünistlerin maskesini düşürmenin bir gereğidir. Hem de Komünist Enternasyonal'in ilk dört kongresine yansıyan kızıl çizgiye bağlanmanın en önemli koşuludur.

Mustafa Suphilerin TKP'sinin 101'inci kuruluş yıldönümü bu bilinç ve iradeyi bir kez daha ortaya koymak için iyi bir vesiledir. O partiyi kuran ve yaşatmak için hayatlarını veren komünistleri onlara layık olarak anmak için de bu tutumun gerisine düşmemek şarttır.

*28 Ocak'ın ikinci yıldönümünde TKP'nin “onbeşler”i tanıtmak için yayınladığı kitapçığın girişinden.

O ateşli göğüsleri delen hançerin kabzasını alacağız biz elimize